Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo bibliotekos

DARBININKAS

Vol. LXVI, Nr. 42
Spalio - October 23, 1981

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

Ispanijos karaliui Juan Carlos besilankant JAV, prezidentas Reagan pažadėjo paremti Ispanijos pastangas pasidaryti pilnateisiu Nato ir Europos bendrosios rinkos nariu.

Norvegijos karalius Olav V priėmė darbo partijos vyriausybės ir ministerės pirmininkės Gro Harlem Brundtland atsistatydinimą ir patvirtino konservatorių partijos sudarytą mažumos vyriausybę su min. pirmininku Kare Willoch.

Maroko karalius Hassan II paskelbė, kad kovose su Polisario partizanais sovietų raketom buvo numušti du Maroko karo lėktuvai.

JAV nutarė dalyvauti bendruose su Egiptu ir Sudanu karo pratimuose, kurie buvo suplanuoti dar prieš Egipto prezidento nužudymą.

Japonijos vyriausybė pareiškė ten besilankančiam Palestinos išlaisvinimo organizacijos vadui Yasir Arafat, kad Japonija remia Saudi Arabijos pasiūlytą Art. Rytų taikos planą, pagal kurį Izraelis turėtų pasitraukti į 1967 m. buvusias sienas.

Britanijos naujoji socialdemokratų partija parlamente turės 21 atstovą ir pralenks savo didumu seną liberalų partiją, kuriai parlamente atstovauja tik 11 narių.

Australijoj pasibaigusi Britanijos bendruomenės valstybių galvų konferencija savo rezoliucijoj paremia 3-ojo pasaulio valstybių reikalavimus, kurių dauguma yra nukreipti prieš Vakarus.

Lenkijos Solidarumo unija, baigdama savo kongresą, priėmė planą Lenkijos ūkiui gelbėti ir, grasindama streiku, reikalavo vyriausybę jį priimti. Taip pat ji reikalavo sudaryti tribunolą Edward Gierek valdymo metu nusikaltusiem komunistam teisti.

Egipto gyventojai referendumu didele dauguma patvirtino naujuoju krašto prezidentu Hosni Mubarak.

Egipto prezidento Anwar Sadat nužudymo fotografijos rodo, kad jo apsauga buvo nepakankama, blogai organizuota ir laiku nereagavo prieš teroristus.

Nobelio medicinos premija buvo paskirta Californijos technologijos instituto profesoriui Roger W. Sperry ir dviem Harvardo universiteto profesoriam dr. Torsten N. Wiesel ir dr. David H. Hubel už jų tyrimus smegenų srity; ekonomijos mokslų premija atiteko Yale universiteto profesoriui James Tobin už jo darbus finansinės rinkos analizėj; taikos premija buvo paskirta JT pabėgėlių reikalais besirūpinančiai organizacijai.

Naujasis Egipto prezidentas Hosni Hubarak paskelbė pagal Libijos sieną esančiai kariuomenei parengties būklę dėl galimo Libijos puolimo. JAV dėl to į Egiptą pasiuntė du elektroninės žvalgybos lėktuvus.

Sudano prezidentas gen. Gaafar al-Numeiry susirūpino, kad per Chado valstybę Libija galinti užpulti Sudaną, ir paprašė iš JAV ginklų. JAV numato Sudanui suteikti prieštankinių ginklų ir F-16 lėktuvų.

Sov. S-gos komunistų partijos organas Pravda įrodinėja Lenkijos gyventojam, kad Solidarumo unija sudaro pavojų sovietų bloko interesam, ir todėl Lenkijos gyventojai turi ją atmesti.

Egipto islamo fundamentalistai, nežiūrėdami draudimo, surengė religinę eiseną Asyut mieste. Policijai ją besklaidant, žuvo 16 policininkų ir 6 fundamentalistai.

"MELĄ PARENGIAME RŪPESTINGAI"

Iš Liet. Kat. Bažnyčios kronikos nr. 47. Skyrius "Vagos" leidyklai Vilniuje

(Tąsa iš praeito numerio)

(Buvo netikrų vienuolių aukų rinkėjų)

Taigi buvo netikrų "Tiesos" korespondentų, netikrų Valstybinės leidyklos prenumeratos rinkėjų, netikrų revizorių . . . O ar nebuvo netikrų vienuolių, aukų rinkėjų vienuolynams? Buvo ir tokių.

Kun. Kidykas, 1928 m. buvęs Kauno jėzuitų gimnazijos bendrabučio vedėju, pasakojo, jog tų metų žiemą, vieną vakarą, į Utenos kleboniją atėjo sutanuotas jaunuolis ir prisistatė esąs iš Kauno jėzuitų gimnazijos — atvykęs aukų rinkti. To jaunuolio elgesys ir ne pagal jo figūrą sutana pasirodė klebonui įtartini, ir jis, palikęs svečią su vikaru, nuėjo į kitą kambarį ir patelefonavo į Kauną kun. Kipui. Sužinojęs, kad nei tą dieną, nei kada nors anksčiau niekas aukų rinkti nebuvo siunčiamas, klebonas iškvietė policiją, kuri tą netikrą vienuolį areštavo.

Paaiškėjo, jog jis, prieš kiek laiko atvykęs į Kauną, užėjo į jėzuitų namus ir sakėsi norįs stoti į vienuolyną. Padirbėjęs kurį laiką prie kiemo valymo darbų, minėtas kandidatas vieną dieną pasiėmė vieno brolio vienuolio sutaną ir iškeliavo aukų rinkti, tik ne vienuolynui, bet sau.

Kas garantuos, kad tik jis vienas toks buvo užėjęs? Taigi tik tokių apsimetėlių "elgetaujančių vienuolių" pasitaikė prieškarinėje Lietuvoje, o apie tikrus elgetaujančius vienuolius niekas nieko nežino.

"Elgetaujantieji vienuoliai" — grynas Jauniškio išsigalvojimas. Jis aiškiausiai meluoja, rašydamas, esą Saldutiškyje jis pats buvęs siunčiamas elgetauti: Jauniškis vienuoliu niekada nebuvo, o tik trumpą laiką kaip kandidatas gyveno vienuolyne, kol saleziečiai, įsitikinę jo netinkamumu, mandagiai iš vienuolyno išprašė, — tai pripažįsta ir jis pats minėtoje knygelėje.

(Ar nėra noras pateisinti praeities nusikaltimus?)

Todėl nenoromis kyla klausimas, kam reikalingi tie visi Jauniškio ir kitų ateistų šmeižraščiai, ko jais siekiame? Ar čia nėra noras pateisinti praeities nusikaltimus, kai 1940 m. ir vėliau 1948/49 m. vandališkai buvo nusiaubti visi vienuolynai, konfiskuotas net asmeniškas vienuolynan atsineštas turtas, sunaikinta daug meniškų vertybių, bibliotekų, išplėšti puikiausi vargonai, o patys vienuoliai-ės pastatyti už įstatymų ribų — ilgą laiką jie negalėjo gauti padoresnio darbo, jei neatsisakė būti vienuoliais. Taip jie buvo priversti slėptis su savo įsitikinimais ir daug kam teko patirti tikro skurdo ir nepelnytos paniekos. Kitiems buvo sufabrikuotos bylos ir jie nuteisti po 10 ar 25 metus lagerio.

Ir dabar, užuot atitaisius tuos nusikaltimus, griebiamasi naujų: apšmeižti, apjuodinti vienuolius, galvojant, kad jaunoji karta patikės ir liausis gerbus tuos, kuriuos gerbė jos tėvai ir seneliai.

(Kodėl nebaudžia už religinės tikrovės iškraipymą?)

Paskutiniame dešimtmetyje sunkiomis bausmėmis buvo nuteista visa eilė žmonių, kaltinami tarybinės tikrovės iškraipymu ir šmeižimu. O už religinės tikrovės iškraipymą ir šmeižimą mokami riebūs honorarai ir rašomi pagyrimo raštai. Stebi žmogus gyvenimą ir negali suprasti, kaip tokius dalykus dalyma suderinti su Konstitucijos skelbiama visų piliečių lygybe ir sąžinės laisve?! Juk tokia laisvė tai laisvė tiktai sau. O laisvė tiktai sau nėra jokia laisvė. Tikra laisvė apima laisvę ir kitaip galvojantiems. Tie žodžiai ne vien mano, — juos daug anksčiau pasakė vokiečių komunistų klasikė Roza Liuksemburg.

Pagaliau "Vagos" atstovas pripažino, kad anas mano raštas jiems buvęs ir naudingas, nes jis parodęs, jog rūpestingiau reikia tikrinti spaudai rengiamus raštus. Užtikrino, kad ta Jauniškio knygelė antrą kartą nebebūsianti leidžiama.

Bet kiekvienam eiliniam tiesos mylėtojui to per maža. Jauniškio ir į jį panašių rašeivų šmeižtaraščius kuo greičiausiai reikia išimti iš knygynų ir bibliotekų, kad jie nebemulkintų ir nebenuodytų jaunimo. Spaudos darbuotojų šventa pareiga kovoti su visokios rūšies chuliganizmu. Veltui bus kova su fiziniu chuliganizmu, jei nebus kovojama su moraliniu chuliganizmu.

Bijutiškis,
1981.I.15.

Kun. Jonas Danyla

(Ciniška užbaiga)

1981 m. kovo 3 d. kun. J. Danyla gavo tokį atsakymą:

"Vagos" leidykla, susipažinusi su Jūsų atsakymu, į atsakymą, t.y. antruoju laišku — skundu, liečiančiu B. Jauniškio knygą "Be iliuzijų", primena, kad **minėta knyga buvo rengiama spaudai itin atidžiai.**

Kadangi leidyklos pozicija Jums žinoma, prie šių klausimų iš naujo nėra reikalo grįžti . . ." (Mūsų pabraukta — red. pastaba).

Vyt. Stanelis

BAIGIAMOJI PASTABA

Visas šis kun. J. Danylos ginčas su "Vagos" leidykla parodo sovietinę tikrovę, kaip ten knygos rengiamos, kas išspausdinama. Jiem rūpi tik antireliginė propaganda. Nors surašo melą, netiesą, nors vienuolynai pavaizduojami kaip žvėrynai, bet — atitaisyti negalima. Šiurpu nuskamba leidyklos baigiamoji pastaba "minėta knyga buvo rengiama spaudai itin atidžiai.

Štai kokia šiurpi dvasinė priespauda spaudžia mūsų brolius lietuvius pavergtoje tėvynėje.

Balfo centro valdyba. Iš k. sėdi kun. Antanas Zakarauskas — vicepirmininkas, Marija Rudienė pirmininkė, kun. Ansas Trakis — vicepirmininkas, Aldona Daukienė — vicepirmininkė, II-oje eilėje Faustina Mackevičienė — prot. sekretorė, Kostas Čepaitis — iždininkas, Vitalija Baleišytė atstovauja gen. sekretorei Onai Jokūbaitienei. Balfo XX-tas seimas vyksta spalio 24-25 Dievo Apvaizdos parapijos salėje Southfield, Mich., prie Detroito.
Nuotr. C. Genučio

POPIEŽIUS DĖKOJA LIETUVOS TIKINTIESIEM

Popiežius Jonas Paulius II-asis per Vatikano valstybės sekretoriaus pavaduotoją arkivyskupą Martinez Somalo padėkojo Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkui vyskupui Liudui Poviloniui už Lietuvos vyskupų, ordinarų, dvasininkijos ir visų tikinčiųjų vardu telegrama išreikštus linkėjimus Šventajam Tėvui greitai pasveikti.

Arkivyskupas Martinez Somalo popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo vardu vyskupui Poviloniui atsiųstame laiške rašo, jog Šventasis Tėvas labai nudžiugo gavęs šį meilės ir atsidavimo pareiškimą, kurį priėmė kaip brangią savo vaikų dovaną. "Už tai dėkodamas", toliau pažymi laiške arkivyskupas, Šventasis Tėvas visus jus glaudžia prie savo širdies ir prašo Viešpatį, kad visada būtų su jumis."

Jonas Paulius II-asis šia proga suteikia vyskupui Liudui Poviloniui ir kitiem jį sveikinusiem Lietuvos vyskupam, kunigam ir pasauliečiam tikintiesiem savo apaštalinį palaiminimą.

Buvęs Irano min. pirmininkas ir dabartinio parlamento narys Mehdi Bazargan parlamente pasakytoj kalboj kritikavo žmonių žudymą už politinius įsitikinimus ir sukėlė parlamento narių tarpe pasipriešinimo audrą.

Pagal JAV delegacijos Helsinkio aktų peržiūrai pirmininką Max Kampelman, spalio 27 vėl pradėta Madrido konferencija savo darbus turėtų baigti iki Kalėdų švenčių.

Palestinos išlaisvinimo organizacijos centrinės tarybos ir El Fatah vykdomojo komiteto narys Majed Abu Shrar buvo nužudytas Romoj.

V. Vokietijos sostinėj vykusioj demonstracijoj, kuri buvo daugiausia nukreipta prieš JAV ir Nato planus išdėstyti V. Europoj naujas raketas, dalyvavo apie 250,000 žmonių.

Lenkijos vyriausybė pasiūlė Solidarumo unijai sudaryti mišrią komisiją maisto produktų racionavimui, paskirstymui ir kainų reformai kontroliuoti.

Kinija, vykdydama agresyvų planą dėl susijungimo su Taivanu, pakvietė nacionalistų partijos vadus aplankyti savo protėvių namus Kinijos žemyne, bet Taivano vyriausybė tokį kvietimą atmetė.

Buvę JAV prezidentai Ford ir Carter teigia, kad JAV teks tartis su Palestinos išlaisvinimo organizacija ir kad Izraelis negalės pasiekti pastovios taikos neišsprendęs palestiniečių klausimo.

Sovietų mechanikas, ginkluotas medžiokliniu šautuvu, prasiveržė pro milicijos apsaugą ir įvažiavo į JAV ambasados Maskvoj kiemą, kur jis pareiškė nusišausiąs, jei jam nebus suteikta politinė globa. Išbuvęs 5 val. ambasadoj, jis vėl išvažiavo ir buvo milicijos sulaikytas.

DARBO ŽMONIŲ TEISĖS NAUJOJ POPIEŽIAUS ENCIKLIKOJ

Viena iš penkių popiežiaus Jono Pauliaus II naujosios enciklikos "Laborem exercens" dalių — apie 25 puslapiai — yra skirta aptarti darbo žmonių teisėm.

"Jei iš vienos pusės darbas žmogų įpareigoja, jam uždeda pareigą, tai iš kitos pusės darbas dirbančiam žmogui yra taip pat jo teisių versmė", — rašo popiežius. Šitos teisės neatskiriamai siejasi su žmogaus prigimtinių teisių visuma. Daugelis šių teisių jau yra pripažintos ir paskelbtos įvairių tarptautinių institucijų. Jas vis platesnėmis garantijomis valstybės stengiasi užtikrinti savo piliečiam. Pagarba žmogaus teisių visumai yra pagrindinė taikos sąlyga šiuolaikiniame pasauly. Nuo pagarbos žmogaus teisėm priklauso taika tiek įvairių kraštų viduje, tiek tautų ir valstybių tarpusavio santykiuose. Tai Bažnyčia nuolat pabrėžia pastaraisiais laikais, ypač nuo popiežiaus Jono XXIII enciklikos "Pacem in terris" paskelbimo. Ryšium su darbu kylančios teisės kaip tik ir priklauso tai pagrindinių žmogaus asmens teisių visumai, kuria remiasi žmonijos taika.

Tarp įvairių darbo žmogaus teisių Šv. Tėvas ypač pabrėžia jo teisę kurti profesines sąjungas, organizuotis. Profesinių sąjungų tikslas, be abejonės, yra ne kas kita, kaip ginti vienoj ar kitoj profesijoj dirbančių žmonių gyvybinius interesus. Darbo žmonių interesai iš dalies sutampa su visos žmonių bendruomenės interesais. Bet atskiros darbo žmonių profesijos gali turėti savus skirtingus interesus, kuriuos apginti galima tik su gerai organizuotų profesinių sąjungų pagalba.

Popiežius primena, kad profesinių sąjungų užuomazgą galima rasti jau viduramžiais veikusiose amatininkų korporacijose. Moderniųjų laikų profesinės sąjungos nuo anų laikų korporacijų skiriasi ypač tuo, kad jos yra kilusios iš darbininkų, pirmoj eilėj pramonės darbininkų, kovos už savo teisių apsaugojimą nuo darbdavių ir gamybos priemonių savininkų . . . Patirtis yra parodžiusi, kad laisvos, profesinės sąjungos atlieka labai svarbų, nepamainomą vaidmenį socialiniame tautų gyvenime, ypač jos yra nepamainomos supramonintose mūsų laikų bendruomenėse.

Bet profesinių sąjungų kova už darbo žmonių teisių apsaugojimą ir užtikrinimą nėra tikra prasme klasių kova, — pažymi popiežius enciklikoj. Tai kova už socialinį teisingumą, už teisingas darbo žmonių teises, atsižvelgiant į jų profesinius interesus. Ji niekada negali tapti kova prieš kitus. Kova už socialinį teisingumą, už visuotinę gerovę siekia ne sunaikinti priešininką, bet grąžinti jam priklausančią vietą bendruomenėj.

Darbas vienija žmones. Ir kaip tik čia glūdi jo socialinė jėga; jėga kurianti bendruomenę.

Profesinių sąjungų reikalavimai niekada neturi tapti grupinio arba klasinio egoizmo išraiška, nes tai pažeistų visuotinės gerovės reikalavimus. Prieš akis turėdamos visuotinę bendruomenės gerovę, profesinės sąjungos neišvengiamai susiduria ir su politika. Bet jos niekada neturi tapti "politinėmis partijomis", siekiančiomis paimti valdžią į savo rankas.

Iš kitos pusės, — pabrėžia popiežius, — profesinės sąjungos neturi tapti partijų ar politinių sistemų įrankiais, nukreipiant jas nuo tiesioginių tikslų . . . Profesinės sąjungos turi rūpintis darbininko asmenybės ugdymu, padėdamos jam pilnai realizuoti save kaip žmogų, praturtinant jį ne tik medžiagiškai, bet ir dvasiškai.

Jonas Paulius II enciklikoj "Laborem exercens" pripažįsta, kad streikas yra teisėta priemonė, kurią profesinės sąjungos, tikram reikalui esant, gali panaudoti, gindamos darbo žmonių teises. Streiko teisę su tam tikromis sąlygomis ir ribomis visada darbininkam pripažino katalikų socialinis mokslas.

PREMIJA PROF. JUOZUI ŽILEVIČIUI

JAV LB Kultūros taryba spalio 15 d. posėdy nutarė 1981 metų muzikos premiją skirti lietuvių muzikos patriarchui Juozui Žilevičiui — muzikos profesoriui, kompozitoriui, dirigentui, visuomenininkui, spaudos darbuotojui, pedagogui ir Lietuvių Muzikologijos Archyvo steigėjui.

Prof. Juozo Žilevičiaus nuostabiai įvairi, vaisinga ir ilga muzikinė ir visuomeninė veikla, aprėpusi du žemynus ir neatjungiamai susijusi su lietuvių muzikinių ir kultūrinių apraiškų istorija, yra nelyg mūsų tautos kūrybinio genijaus gyvastingumo simbolis.

Ši premija skiriama prof. J. Žilevičiui kaip mūsų tautos padėkos ir pagarbos išraiška. Premijos mecenatas — Lietuvių Fondas. 1000 dol. premija bus įteikta 1982 gegužės 22 premijų šventėje Detroite.

PERMAININGAS SADATO GYVENIMAS

Visas Sadato gyvenimas buvo nuolatinis flirtas su pavojais. Būdamas jaunas, jis dalyvavo sąmoksle prieš Egipto karalių Faruką ir prieš Didžiosios Britanijos įsigalėjimą Egipte. Būdamas prezidentu, jis sukėlė Sov. S-gos pyktį, pareikalaudamas, kad Egipte buvusieji 18,000 sovietų karių tuoj pat išvyktų. Jis Egipto likimą perėmė į savo rankas, 1973 m. pasiųsdamas 45,000 Egipto karių prieš Izraelį. Pagaliau ir jo pradėta taikos ofenzyva su Izraeliu pareikalavo iš jo daug drąsos ir pasiryžimo nekreipti dėmesio beveik į viso arabų pasaulio panieką Egiptui. Jis drąsiai nukeliavo į savo mirtinio priešo Izraelio patį vidurį ir pradėjo neužbaigtą taikos žygį.

Nužudytas Egipto prezidentas Sadatas

Egiptiečio raštininko ir iš dalies sudanietės motinos sūnus gimė 1918 Nilo deltos kaime, kur jo senelė švietė jį apie Egipto kankinius ir britų priespaudą. Būdamas religingas, jis lankė ir mahometonų, ir koptų krikščionių mokyklas. Pasiekęs 7 metus, kartu su tėvais persikėlė į Kairą, kur lankė aukštesniąją mokyklą ir buvo iš jos pašalintas už dalyvavimą prieš britus surengtoj demonstracijoj. Padedamas tėvo, jis įstojo į karališkąją karinę akademiją. Ją baigęs, buvo paskirttas į ryšininkų korpą ir atsidūrė nuošaliam kareivinių mieste Mankabad. Čia jis susipažino su prislėgtos nuotaikos leitenantu Gamel Abdel Nasser ir kartu su kitais 8 karininkais sukūrė slaptą laisvųjų karininkų organizaciją, siekiančią Egipto laisvės.

Turėdamas tik 22 metus, jis nelaimingai įsimaišė į sąmokslą prieš britus ir siekė susisiekti su Vokietijos lauko maršalu Rommel, kurio tankai jau riedėjo per šiaurinę Afriką, ir pasiūlyti jam laisvųjų karininkų organizacijos paramą. Dėl to 1942 jis britų buvo uždarytas 2 metam į kalėjimą, iš kurio 1944 pabėgo.

1946 jis dalyvavo sąmoksle nužudyti britam parsidavusį egiptietį Amin Osman, vadovavusį probritiškai atsinaujinimo lygai. Ir vėl jis buvo sulaikytas ir praleido kalėjime 3 m., dažnai laikomas vienutėj. 1948, išėjęs iš kalėjimo, jis vėl įsijungė į armiją ir į pogrindžio veiklą. 1952 Nasser jam įsakė priimti Egipto karaliaus Faruko abdikaciją Aleksandrijos uoste liepos 26.

Per audringus Nasserio valdymo laikus Sadatas tik pamažu lipo karjeros laiptais. Kelerius metus jis buvo Nasserio islaminio kongreso pirmininkas ir ištikimas Nasserio sekėjas. Kai 1970 Nasseris buvo pašalinęs visus savo buvusius draugus, draugystė su Sadatu nenutrūko. 1970, Nasseriui mirus nuo širdies atakos, kariuomenės vadai Sadatą išrinko Egipto vadu, nes tikėjo, kad jis bus lengvai manipuliuojamas, bet 1971 jis beveik visus juos įkalino, apkaltindamas bendradarbiavimu su sovietais jam nuversti. Jis panaikino Nasserio vykdytą policinę sistemą ir įsigijo masių pasitikėjimą. Tais pat metais, sulaužydamas arabų tradicijas, jis pasiūlė taikos sutartį Izraeliui, pripažindamas jam teisę egzistuoti.

Per visus metus jis kalbėjo apie taiką ir tuo pačiu metu nedavė sovietam ramybės, reikalaudamas vis daugiau ginklų. Bet sovietai, būdami suinteresuoti Art. Rytų taika, delsė ginklus pristatyti, ir įpykęs Sadatas įsakė jiem išsikraustyti.

Jis suprato, kad tik JAV gali priversti Izraelį sugrąžinti okupuotas arabų žemes. Nepriklausydamas nuo sovietų, jis 1973 kartu su Sirija puolė Izraelį per Yom Kippur šventę ir persikėlė per Suezo kanalą. Bet Izraelis, gavęs paramos iš JAV, pradėjo Egiptą ir Siriją spausti, ir JAV ir Sov. S-gos iniciatyva buvo sudarytos paliaubos. Nors kariniu atžvilgiu egiptiečiai pralaimėjo, bet psichologiniu atžvilgiu daug laimėjo, nes įsitikino, kad Izraelis nėra nenugalimas.

1977 jis nustebino visą pasaulį, paskelbdamas Egipto parlamentui, kad, ieškodamas taikos, jis vyksiąs ir į pasaulio kraštą ir net į Izraelio parlamentą. Ir taip jis pradėjo taikos ofenzyvą, kurią nutraukė netikėta mirtis.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Bene svarbiausia pavergtos Lietuvos muzikinė institucija yra **Lietuvos valstybinė filharmonija**, veikianti nuo 1940 pabaigos. Filharmonijoje yra *simfoninis orkestras*, vadovaujamas muziko Juozo Domarko, *kamerinis orkestras*, vadovaujamas muz. Sauliaus Sondeckio, *styginis kvartetas*, kuriame groja E. Paulauskas, K. Kalinauskaitė, J. Fledžinskas ir R. Kalinauskas, *estradinis orkestras*, vadovaujamas J. Tiškaus. Filharmonijos salėje 1963 pastatyti nauji koncertiniai vargonai. Filharmonija turi ir kelis etatinius solistus. 1981/82 sezoną filharmonija pradėjo simfoninio orkestro koncertu filharmonijos salėje. Talkino ir Kauno valstybinis choras, vadovaujamas P. Bingelio. Programoje buvo G. Sviridovo "Patetinė oratorija", A. Rekašiaus "Penktoji simfonija" ir S. Rachmaninovo "Rapsodija Paganinio tema" (talkino pianistas P. Stravinskas).

— **Kauno dramos teatras sezoną pradėjo** *Kazio Sajos* dviejų dalių fantastinės melodramos "*Sielų mainai*" premjera. Veikalą režisavo Vilniaus akademinio dramos teatro režisierė *Irena Bučienė*. Scenografiją sukūrė dail. *Janina Malinauskaitė*. Muziką sukomponavo komp. *Mindaugas Urbaitis*. Vaidino jauni aktoriai: V. Valašinas, N. Radaitytė, L. Rukšnaitytė, V. Žilėnas, V. Eidukaitis, A. Vrubliauskas. Numatomos teatro gastrolės Leningrade. Ten Kauno dramos teatras vaidinsiąs M. Gorkio "Paskutiniuosius", H. Ibseno "Statytoją Stolną" ir V. Krėvės "Šarūną".

— Jau kuris laikas Lietuvos ryšiai su Lenkija yra suvaržyti. Bet vis dėlto buvo leista Liet. Mokslų Akademijos centrinėje bibliotekoje surengti **lenkų mokslinės knygos parodą.** Iš Lenkijos atvežta 600 leidinių iš fizikos, matemattikos, ekonomikos, gamtos, literatūros ir filosofijos mokslų.

— Rugsėjo mėnesį Vilniuje lankėsi **Graikijos baleto teatras** "Helenų choreodrama". Akademiniame operos ir baleto teatre graikai parodė kelis vienaveiksmius baletus: "Edipas — žmogus", "Medėja", "Drakonas", "Regėjimai".

— Pavergtoje Lietuvoje rugsėjo pabaigoje **lankėsi grupė JAV lietuvių,** vadovaujama bostoniškio inž. Donato Šato. Ekskursantai naudojosi "Tėviškės" draugijos globa. Jiems buvo sudarytos sąlygos lankytis Liet. M. Akademijos institutuose, Mokslininkų namuose Verkiuose, Kauno politechnikos institute, Rumšiškėse, Trakuose.

— Spaudoje skelbiama, kad **Vilniuje per Nerį būsią pastatyti dar keli tiltai** ir automobilių judėjimas būsiąs nukreiptas nuo miesto centro. Miesto augimą numatoma plėsti dešiniajame Neries krante į šiaurės vakarus.

— **Susirūpinta vandens telkiniais didiesiems miestams.** Spaudoje skelbiama, kad Nemuno vagoje išbetonuotas 30 metrų gylio šulinys. Iš jo spindulių forma išvesti ploni vamzdeliai, kuriais vanduo nutekėsiąs į požemius ir sudarysiąs švaraus vandens šaltinius, iš kurių vanduo bus teikiamas Kauno miestui. Panašios vandenvietės esančios pastatytos Vilniuje, Šiauliuose, Alytuje, Druskininkuose, Panevėžyje, Utenoje.

— Praėjusią vasarą šešių savaičių **lietuvių kalbos kursus Vilniaus universitete** lankė 21 užsienio lietuvių jaunuolis. Kursuose dėstė universiteto dėstytojai J. Balkevičius, Z. Zinkevičius, J. Pikčilingis, J. Palionis, V. Mažiulis, D. Sauka, J. Lankutis, J. Kabelka, A. Pupkis. Kursų dalyviai buvo nuvežti į Druskininkus, į Pirčiupį, į Anykščius, į Trakus, į Rumšiškių etnografinį muziejų, į Kaišiadorių medelyną. Kiek tuose kursuose buvo sovietinės propagandos, tenykštėje spaudoje nekalbama, bet iš kursantų pasisakymų matyti, kad kursuose jie daug išmoko — ypač pagilino lietuvių kalbos mokėjimą.

— Vandens sporto europinėse varžybose Jugoslavijoje **aukso medalį laimėjo** Vilniaus pedagoginio instituto studentas *Robertas Žulpa*, nuplaukęs 200 metrų krūtine per 2 min. 16,15 sekundžių. A. Žulpa yra olimpinis čempijonas.

— Išleistas **Juozo Grušo RAŠTŲ penktas tomas** (462 psl., 20,000 egz.). Jame sudėti "tarybinio" laikotarpio pasakojimai, taip pat kritikos straipsniai, pasisakymai apie draminę kūrybą.

— Išleistas ir **Vytauto Sirijos Giros RAŠTŲ šeštas tomas** (294 psl., 20,000 egz.). Jame yra romanas "Kai neliepsnojo tik vanduo" ir apysaka "Lolita Voltareno".

— Išleista šių metų Lietuvos valstybinę literatūros premiją laimėjusio poeto **Albino Bernoto eilėraščių rinktinė VĖŽĖS** (334 psl., 20,000 egz.).

— **Nusipelniusios artistės sovietinis titulas** suteiktas Šiaulių dramos teatro aktorei *Albinai Simokaitytei-Tumkevičienei*. Garbės raštais pagerbti Šiaulių dramos teatro aktorė *Emilija Danilevičiūtė-Dapšienė* ir to paties teatro scenos mašinistas *Jurgis Zaksas*.

— **Tas vargšas rašytojas Mykolas Sluckis!** Vargšas dėl to, kad, užuot kūręs beletristiką, įsikinkė į sovietinio melo vežimą. Literatūros ir Meno Nr. 38 M. Sluckis išspausdino straipsnį "Žydinti visatos šakelė", nukreiptą prieš atominio karo pavojų, galintį sunaikinti visą žemės gyvybę. Tame straipsnyje kyšo sovietinis melas teigime, kad tik Amerika yra kalta dėl atominio karo grėsmės, kai visai nutylima apie sovietų Rusijos atomines bombas, nukreiptas į V. Europos miestus, tik Amerika kaltinama dėl ginklavimosi lenktynių, kai tuo tarpu sov. Rusija ginklavimosi srityje jau yra pralenkusi Ameriką. Kaltinama Amerika ir dėl neutroninės bombos, skirtos apsigynimui nuo sovietų agresijos, gamybos. Suprantama, kad M. Sluckio ašaros neliejamos nei dėl Afganistano okupacijos, nei dėl Angolos, nei dėl ginkluotų neramumų Centrinėje Amerikoje. M. Sluckis džiaugiasi V. Europoje vykstančiomis demonstracijomis prieš Amerikos atominių bombų išdėstymą gintis nuo sovietų užpuolimo. Iš tikrųjų atominis karas gresia tik iš Sov. Sąjungos, bet apie tai M. Sluckis nekalba.

Pr.N.

Pakeitęs adresą, neužmiršk pridėti ir senojo.

PALM BEACH, FLA.

Vėlinių minėjimas

Lietuvių Bendruomenės Palm Beach apylinkės lietuvių kapų sekcija, vadovaujama Jono Jakubausko, rengia Vėlinių minėjimą — mirusių pagerbimą lapkričio 1, sekmadienį, 3 val. popiet, tuoj po lietuviškų pamaldų, Royal Palm Memorial Gardens lietuvių kapų sekcijoje.

Kun. Andrius Senkus atlaikys pamaldas už mirusius ir čia palaidotus lietuvius: Juozą Papievį, Antaną Petaraitį, Juozą Zimatravičių, Sofiją Dundurienę, Vladą Staškų, Leonorą Rinkienę, Martyną Jokūbaitį ir dr. Nikolą Minkevičių. Ant kiekvieno jų kapo bus padėta gėlių ir uždegta žvakutė.

Po mirusiųjų pagerbimo pamaldų ten pat įvyks kapų sklypų savininkų susirinkimas, kuriame bus aptarti lietuvių kapinių einamieji reikalai.

LB gegužinė

Lietuvių Bendruomenės Palm Beach apylinkės valdyba rengia gegužinę lapkričio 8, sekmadienį, 1 val. popiet Singer Island, prie Ocean Blvd., ties rengia gegužines kiekvienais metais. Bus paruošti šilti lietuviški pietūs. Veiks baras su įvairiais gėrimais ir laimės šulinys. Valdyba kviečia dalyvauti visus lietuvius iš arti ir toli su savo draugais, pažįstamais ir kaimynais. Gegužinės pelnas skiriamas lietuviško švietimo reikalam.

Valdyba nuoširdžiai dėkoja Jadvygai Jokūbaitienei už išrūpinimą iš vietos burmistro leidimo nemokamai naudotis šia puikia gegužinės vieta, o taip pat už policijos leidimą gegužinės vietoje vartoti įvairius gėrimus, nes gegužinės aukos skiriamos kultūriniam reikalam.

Naujų Metų sutikimas

Lietuvių Bendruomenės Palm Beach apylinkės valdyba, kaip ir kitais metais, taip ir šiemet rengia Naujų Metų sutikimą gruodžio 31 Šv. Povilo katalikų parapijos naujoje salėje. Vėliau bus suteikta daugiau informacijų.

P. Mikšys

Romo Kalantos šaulių kuopos valdyba St. Petersburge, Fla. Iš k. Kostas Staponkus — iždininkas, Stasys Grušas — valdybos narys, Aniceta Miliauskienė — valdybos narė, Antanas Gudonis — kuopos pirmininkas, Irena Račinskienė — valdybos narė, Antanas Grabauskas — valdybos narys, Adas Aidukas — sekretorius.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS
Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.
116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418
Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.
SKAMBINTI: (212) 441-0909
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir Komercinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", šeštad. WEVD 8-9 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", trečiad., 6:05-7:00 val. vak., iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — — GAUSI PARODŲ SALĖ
KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA
● LĖKTUVAI
● LAIVAI (CRUISES)
● TRAUKINIAI (AMTRAK)
● AUTOBUSAI
● NUOMOJAMOS MAŠINOS
● VIEŠBUČIAI
● ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
● GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207
Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. (ISSN 0011-6637)
Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — $15.00. Single Copy 30 cents

POSTMASTER: Send Change of Address Notice to: 341 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ZINIAS ● Prenumerata metam $15.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuoziura ● Pavarde pasirasyti straipsniai nebutinai išreiskia redakcijos nuomone ● Už skelbimu turini ir kalba redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

SU MARGUČIU ILGAME GYVENIMO KELYJE

Margučio radijo programai penkiasdešimtmetį švenčiant

VYTAUTAS KASNIŪNAS

Margutis, Chicagos radijo programa, šiuo metu yra visų susidomėjimo centre. Per penkiasdešimt metų Margutis kasdien kalbėjo savo klausytojams. Dabar jis nori susipažinti, kas yra tie jo klausytojai. Tad, švęsdamas auksinį jubiliejų 1982 metais, kuriuos čikagiečiai pavadino Margučio radijo programos metais, jis suplanavo 6 didingus parengimus.

Margučio programos vedėjas Petras Petrutis sumaniai ir įdomiai veda kasdienines radijo programas. Nors reikėjo keisti radijo stotis, o taip pat ir laiką, bet, nežiūrint visų sunkumų bei kliūčių, klausytojai yra prisirišę prie savo mėgstamos programos ir jos uoliai klausosi.

Minėdami Margučio garbingą jubiliejų, mes norime prisiminti kai ką iš jo praeities, nuklysti į Lietuvą, kurią jis taip labai mylėjo ir visą laiką puoselėjo tėvynės meilę.

Margutis negali senti ir nesens, nors po dešimtmečio švęs šešiasdešimtą sukaktį ir po penkiasdešimt metų — šimtmetį. Jis vis, kaip mūras, stovės stiprus. Pasikeisdami rikiuosis vedėjai ir pranešėjai bei bendradarbiai, klausytojai atiduos savo metų tarnybą, bet Margučio pilis stovės, kol bus gyva lietuviška dvasia.

Antano Vanagaičio sukurta Margučio imperija (taip jis ją vadino) kūrėsi taip, kaip ir visos imperijos. Pirmiausia jis pasiskelbė vadu ir, norėdamas surinkti karių būrius, 1928 balandžio 1 išleido įsakymą — pirmąjį Margučio žurnalo numerį. Kad lietuviškos dvasios kariai paklustų jo imperijai, jis rašė: "Margutis — margintas Velykų kiaušinis, Margutis — Lietuvos velykaitis, Margutis — linksmas laikraštukas, Margutis — svečias meilutis, Margutis — juoko draugutis, Margutis — dainų dainutis, Margutis — šnekutis pleputis."

Valio šaukė lietuviai ir tiek seni, tiek jauni visoje Amerikoje grobstė Margučio žurnalą, jį uoliai skaitė, platino.

Antanas Vanagaitis, ketverius metus vadovavęs Margučio žurnalo tvirtovei, sumanė savo imperiją padidinti. Jau pradžioje, lyg nujausdamas ateities planus, jis pasisakė, kad Margutis — šnekutis pleputis. Todėl pradėjo planuoti "radijo laikraščio" leidimą. Nepatiko vadovui, jog ne visi skaito žurnalą. Ir jis pasiskundė imperijos didžiūnam: "Vieni neskaito Margučio žurnalo, nes nemoka skaityti, kiti gi, drebėdami dėl cento, vengia lietuviškų laikraščių prenumeratos. Bet juk ir tokių negalima palikti be dvasinės globos. Ko gero, nutaus, ištirps amerikonizmo katile. Naujai lietuviškai imperijai reikia daugiau jaunų karių."

Vienas iš Margučio imperijos didžiūnų buvo Juozas Bačiūnas, kuris, rėmęs žurnalo leidimą, pažadėjo remti ir radijo programas. Taip 1932 balandžio 11 iš WHFC stoties pasigirdo pirmas Margučio radijo balsas, kaip Antanas Vanagaitis vadino "lietuviškas dienžodis". Kuklus naujagimis pradžioje tenkinosi 15 minučių programa, paskiau augo, stiprėjo ir vėliau kasdien po valandą kalbėjo, dainavo, skleidė muzikos garsus.

Ir taip kasdieninė Margučio radijo programa pasidarė mūsų kasdieninio gyvenimo dalis, kuri informavo ir formavo mus, kurioje atsispindėjo mūsų kultūrinis bei visuomeninis gyvenimas.

-o-

Tiek Margučio žurnalas, tiek radijo programa nuo pat įsikūrimo plačiai informavo apie gyvenimą Lietuvoje ir palaikė su ja artimus ryšius. Sudarė būrį talkininkų-bendradarbių, kurie siuntė Margučiui įvairią medžiagą. Taip užsimezgė ir mano ryšiai su tos garsiosios imperijos vadovu Antanu Vanagaičiu. Ir, kai, būdamas dar mokytojų seminarijos mokiniu, su laišku gavau ir žalią popierėlį, tai nunešęs jį į banką iškeisti, taip tėškiau ant stalo, lyg mano kišenėje dar būtų jų keli tūkstančiai. Toks tai buvo išdidumas.

Kai, pradėjęs dirbti žurnalistinį darbą, kartą dalyvavau Lietuvos automobilistų klubo suvažiavime, pietų metu solistas Kipras Petrauskas pasakojo apie savo draugystę su Antanu Vanagaičiu. Pirmaisiais nepriklausomybės metais menininkai Kauno senamiestyje turėjo meno klubą, kur jie rinkdavosi valgyti bei praleisti turimą laisvalaikį. K. Petrauskas labai mylėjo A. Vanagaitį, kuris buvo labai malonus, draugiškas. Kai nebūdavo Vanagaičio, pasakojo K. Petrauskas, tai taip ir sėdėdavome nosis pakabinę, vis į duris dairydamies. Ir kai, lyg su vėju, atūždavo Vanagaitis, nuo jo balso sienos virpėdavo. Užtekdavo jo veido mimikos, rankų gestų bei kūno judėjimo, kai pradėdavome šypsotis ir juoktis, o po minutės kitos juokais plyšdavome. Kartais ateidavo naują sukurtą dainą niūniuodamas. Arba, su mumis sėdėdamas, tik, žiūrėk, pakelia akis į lubas ir niūniuoja ką nors naujo, negirdėto. Jei man patikdavo, prašydavau pakartoti ir tada aš padainuodavau. Taip gimė dainos "Dul dul dūdelė", "Stasys", kurią mes visi išmokę padainavome vardines švenčiančiam Stasiui Šilingui. Gaila, kad Vanagaitis išvyko į Ameriką, bet ten jis buvo labai reikalingas. Čia, Kaune, jis blaškėsi, nerimo, trūko jam erdvės, nenorėjo kitiems maišytis po kojų. Jis norėjo būti savas. Dabar gi jis ten Chicagoje sukūrė savo imperiją.

Apie Vanagaitį dar prisiminė gen. Plechavičius, aktorius Steponavičius ir kiti automobilistai, tuometinis elitas.

Apie tai aš parašiau Antanui Vanagaičiui, tęsdamas savo bendradarbiavimą.

-o-

Su Margučiu vėl ryšius užmezgiau tuoj po karo, kai tik susipažinau su vienu Amerikos kariu lietuviu, kuris gaudavo Margutį, Dirvą ir Vienybę ir sutiko persiųsti mano laiškus.

Pradėjęs rašyti Vokietijoje einančiame savaitraštyje Mūsų Kelyje savo kelionės įspūdžius "Gražioji Nemuno šalis", ėmiau siųsti juos Dirvai ir Margučiui. Iš skaitytojų gaudavau užsakymų, kad parašyčiau apie jų tėviškes. Redaktoriai atsilygindavo siuntiniais, kava ir cigaretėmis. Mečiau rūkyti medžių lapus ir dabar smilkinau "Cool" dūmais, kiekvieną dieną keisdamas rūšį. Ir rašyti buvo malonu, geriant kvapnią kavą ir rūkant cigaretę. Mes tada nežinojom, kad tai buvo nuodai, ir, kuo daugiau smilkinom panosėje, tuo atrodė sveikiau. Jei tai būtų galima palyginti su tuolaikiniu pinigų kursu, tai buvo didžiausias honoraras, kokio žurnalistas gali tikėtis. Mažne grynam auksui lygus.

-o-

Kai 1949 metų pavasarį atvykau į Chicagą, tą patį vakarą su dideliu džiaugsmu klausiausi Margučio radijo programos.

Sekantį rytą nuskubėjau aplankyti Margučio. Radau Liliją Vanagaitienę dėvinčią gedulo drabužius. Antanas Vanagaitis buvo miręs prieš kelias dienas. Pasidarė nyku ir graudu. Jutau, kaip kūną šiurpulys kratė. Kitame kambaryje radau Petrą Linkų, kuris redagavo Margučio žurnalą. Viename kampe už spintų buvo Vanagaičio rašomasis stalas, knygomis, gaidomis ir popieriaus lapais apkrautas. Ant vieno pradėto rašyti lapo gulėjo plunksnakotis. Kitoje sienos pusėje mačiau didelę nuotrauką, Vanagaitį sėdintį prie mikrofono.

Dairaus po knygų lentynas, stoviniuoju, lyg laukdamas, kad prasivertų durys ir su vėju atūžtų Vanagaitis, dainuodamas "Jaunas ir gražus Stasys" arba "Dul dul dūdelė" . . .

(nukelta į 4 psl.)

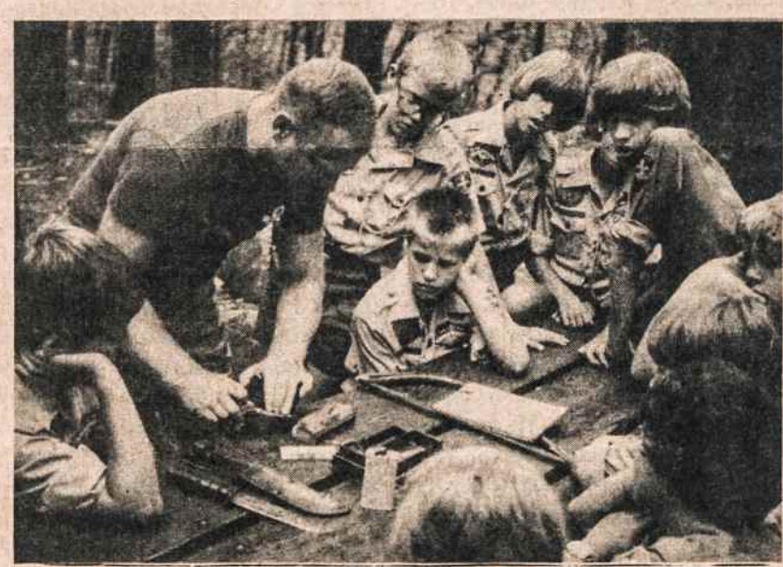

Atlanto rajono "Aušros" stovykloje skautai mokosi, kaip teisingai pagaląsti įrankius. Iš k. Petras Kazlas, sk. vyr. (JAV marinų majoras) Algis Garsys, Tadas Petronis, Andrius Dilba, Jonas Bričkus, Tomas Zikas, Vytas Goštautas ir kiti. Nuotr. R. Bričkaus

Priartinant Šv. Raštą

Šv. Raštas, tas Dievo žodis, labai ilgai keliavo į Lietuvą. Kai kitos tautos senokai jau galėjo skaityti Šv. Raštą savo kalboje, Lietuvoje buvo visai kitaip. Pirmiausia labai pasivėlino krikščionybė ateiti į Lietuvą. Ir kai Lietuva apsikrikštijo, reikėjo šimtmečių, kad tas tikėjimas prigytų, įsitvirtintų.

Padėtis ėmė keistis protestantizmo metais. Protestantai rūpinosi Šv. Rašto vertimu, kad galėtų bažnyčiose skaityti Dievo žodį. Mažojoje Lietuvoje, kur protestantizmas smarkiai plito, anksti buvo susirūpinta Šv. Rašto vertimu į lietuvių kalbą ir daug buvo padaryta.

Didžiojoje Lietuvoje padėtis pagerėjo tik su vyskupu Merkeliu Giedraičiu. Jis pasirūpino, kad lietuviškai būtų išverstos Evangelijos ar jų dalis. Tai padarė Mykolojus Daukša, kanauninkas, 1599 išleidęs Postilę, kur buvo drauge ir pamokslų knyga.

Evangelijos į lietuvių kalbą buvo išverstos 1647, išleistos lietuviškai ir lenkiškai. Ir tas vertimas laikėsi bent porą šimtų metų.

Žemaičių vyskupas Juozapas Arnulpas Giedraitis pats išvertė Naująjį Testamentą ir 1816 metais išleido. Tam leidiniui dar trūko tinkamų paaiškinimų, komentarų. Į lietuvių kalbą visą Šv. Raštą versti pradėjo tik kun. Juozas Skvireckas, vėliau vyskupas ir Lietuvos metropolitas. Jis savo vertimą pradėjo 1901 metais ir baigė tik antrojo pasaulinio karo metu.

Šv. Raštas lietuvių tautai liko dar gerai neprieinamas, nepažįstamas. Vienų vertimų dar neužtenka. Dar reikia ir kitų knygų, kurios skaitytoją įvestų į Šv. Rašto pasaulį, į jo skaitymą.

Ir štai, kai jau turime pilną vertimą, jau ima atsirasti ir pagelbinė literatūra. Štai neseniai pasirodė knygelė **Imk ir skaityk.** Jos autorius Ivan Havener, O.S.B. Į lietuvių kalbą išvertė Jurgis Strazdas. Ši knygelė yra vadovas pradedantiem skaityti Šv. Raštą.

Apie šią knygelę vienas Šv. Rašto specialistas laiške kun. A. Rubšiui taip rašė: "Džiaugiuos ir drauge dėkoju tiems, kurie pasirūpino jos išleidimu. Esu tikras, kad bus naudinga daugeliui atverti širdį ir protą Dieviškajam Žodžiui. Labai naudinga, tiksli ir patraukli. Turėtų padaryti daug gera, jei bus plačiai paskleista."

Vienas rašytojas pastebi: "Būtų gera, kad klebonai tų knygučių užsisakytų šimtais ir su gerais savo paaiškinimais padalintų parapiečiams."

Daug šioje srityje nuveikė minėtas **kun. A. Rubšys,** irgi Šv. Rašto specialistas. Jis lietuviškai parašė ir išleido jau du tomus — Raktas į Naująjį Testamentą. Kokia tai dovana lietuviškai skaitantiem! Visa Naujojo Testamento medžiaga jau atnešta iki skaitytojo pirmą kartą taip aiškiai, vaizdžiai ir suprantamai.

Greit pasirodys to paties autoriaus naujas veikalas — Šventojo Rašto kraštuose. Čia bus aprašytas dabartinis gyvenimas bibliniuose kraštuose.

Minėtas kun. A. Rupšys susirūpino ir Senąjį Testamentą priartinti lietuviškam skaitytojui. Jau parašė pirmąjį tomą — Raktas į Senąjį Testamentą.

Su džiaugsmu ir dėkingumu pasitinkame tas knygas, kurios taip reikalingos lietuviam. Šv. Raštas — biblija — šimtmečius keliavo iki lietuvių tautos. Dabar pirmą kartą jis pasitinkamas ir su specialia literatūra, kuri Dievo Žodį labiau priartina prie lietuviškų širdžių ir protų.

ŠALY, KUR PELIKANAI GYVENA

Kelionė Floridos pajūriu

PAULIUS JURKUS

8 —

Šiaurės paukščiai

Keliaudamas daug sutinki, į sutiktus įdedi savo prisiminimų dalį ir juos įrėmini į tam tikrą aplinką ir vaizdą. Štai į Pilypavičių namus įžengia Irena ir Teofilis Žilinskai, kuriuos ne kartą sutikau Kennebunkporte ir kurie sutapo su ta panorama. Tai Kennebunkporto vasaros žmonės. Ir kaip jie čia atsirado?

Pasirodo, kad ir čia jie turi gūžtą, kur atkeliauja praleisti šaltųjų šiaurės žiemų. Jie tikri šiaurės paukščiai, nuolat keliauja tai į pietus, tai vėl į šiaurę, į tėviškę. Teofilis Žilinskas truputį negaluoja, tai čia dažniau būvoja, nei šiaurėje. Visą eilę vasarų teko juos abu sutikti Kennebunkporte. Teofilis vis nešiojosi citrinų plastikiniame maišelyje ir mėgo meno žmones, mėgo su jais bendrauti, pasivaišinti ir kitus pavaišinti.

Susitikus tuoj mūsų kalba skrenda į šiaurę, į anuos nuotykius, kuriuos pergyvenom Kennebunkporte.

Ateina ir Katriutė Giniotienė su savo giminaičiais — Viktoru ir Aldona Kryžanauskais iš Hamiltono. Jie žemaičiai ir jaukiai žemaičiuoja. Iš tiek toli, iš Kanados atkeliavo čia atostogauti, susitikti su jūra ir su vasaros saule!

Ateina ir p. Mildažis ir J. Andriušis ir dail. R. Zotovienė. Ir visi atsineša gerą nuotaiką, juoką. Jiem patinka šis kraštas. Jie beveik visi čia gyvena. Tuoj atpažinsi, kas vietinis, o kas kaip tas šiaurės paukštis atkeliavęs. Vietiniai visi saulėje įdegę, net parudę, kaip pušies žievė. O mes, tie klajokliai paukščiai, esame baltesni. Nors ir stengiesi, bet — taip greitai ir taip lygiai neįdegsi, kaip įdega visi vietiniai čia atvykę ištisom atostogom.

Žmonės mėgsta linksmintis. Sėdi tarp gėlių. Tarp tų keistų tropikinių augalų yra ir statula — fontanas. Viskas egzotiška, neįprasta.

Ir kas kada galėjo pagalvoti, kad štai iš tokios Žemaitijos iškeliausime taip toli, į pasaulį — platų begalinį, kad pasieksime net Floridą. Juk ir tokio vardo nežinojome. Gal buvo surastas kur žemėlapyje, sutiktas kokiame vadovėlyje, bet vėl nubyrėjo kaip smiltelė, papūsta vėjo. O štai sėdi tokioje stiklinėje verandoje, kur pilna nepažįstamų augalų. Jau naktis. Matai pro stiklus ir stiklinius stogus žvaigždes. Jos tos pačios, kurias matėme savo tėviškės kieme.

Iškeliaujame

Ne Velykų varpai, bet Velykų stiklai nuskambėjo toje šalyje, kur prie lango noko apelsinai, kur savo vaisiais puikavosi citrinos medis. Ir čia pasibaigė šventės, pasibaigė ir atostogos.

Žiūriu į staliuką, kur nuotraukos, kankorėžiai, akmenėliai. Ten padėtas vienas aplankas su rankraščiais. Ir plunksnelė šalia. Ir jų neatverčiau, nepažiūrėjau, nepaskaičiau. Išvykdamas tikėjausi, kad galėsiu kažką padaryti sau. Pasiėmiau tai, kas buvo taip artima, bet — neatskleidžiau. Vadinas, buvo atostogos.

Reikia sudėti daiktelius. Reikia sudiev pasakyti pelikanam. Žinia, tai yra labai svarbu. Neatsisveikinęs negali išvažiuoti. Reikia dar paryčiais nukeliauti prie didžiojo Atlanto, reikia pabraidyti po vandenį, išsimaudyti. Pelikanai jau seniai sukilę, baigę savo pusryčius, tinginiai supasi ant vandens, sutūpę būrelių. Kartais pasikelia į viršų jų dideli snapai, lyg samčiai. Tingiai nuplasnoja vandens paviršiumi ir nuskliautęs nutupia prie savo draugų.

Sudiev jum, pelikanai! Sutikau jaunystėje jus tik piešinyje, tik tušo buteliuke, o dabar, atkeliavęs tokius tolius, mačiau juos gyvus. Sudiev, pelikanai, saugokite mano prisiminimus ir pajūrio žoles, akmenėlius. Išsaugokite tą natūralią jūrą ir tą malonų, nuo vandens ateinantį vėją. Gal kada ir sugrįšiu ir papasakosiu jum, kas dedasi šiaurėje.

Žmogus jau toks — greitai prisiriši ir prie kambario, kur atostogauji, prie gėlių, kurias nuolat matai. Prie visko, kas ten drauge buvo. Ir kai reikia iškeliauti, visada kažko gaila. Kažką palieki, palieki tai, ko pasiimti negali. Savaime kažkas lieka, tie mylimi žmonės, ta gamta, jūra. Lieka čia mielieji Bronė ir Bronius Oniūnai, ir jų išdidus katinas Rainis, kuris ne kartą praėjo iškilmingai pakėlęs uodegą. Lieka tie keisti medžiai, prie kurių jau buvai pripratęs.

Bet reikia keliauti, į darbus grįžti. Ir sakai sudiev. Nejučia ateina ta vyskupo Antano Baranausko parašyta graudi daina — "Sudiev, Lietuva, man linksma buvo gyventi tavo šalėlėj". Jis tada išvyko į Petersburgą ir taip dainavo.

Atidainuoju ir aš tuos žodžius — žmonėm, kurie čia lieka. Bet jie visi šaukia: "Iki pasimatymo čia kitą kartą. Ir mes atvyksime į šiaurę, juk ir mes kadaise ten gyvenome."

Koks didelis kraštas!

Pasiekiame aerodromą. Judėjimas nemažas. Visi tai šen, tai ten važiuoja, skuba. Amerika tai visada judantis kraštas. Ir žmonės mėgsta keliauti, skristi lėktuvais. Čia taip viskas patogiai sutvarkyta, kad tik keliauk ir norėk. Visur geras patarnavimas. Žmonės paslaugūs ir mandagūs. Greitai atsiduri lėktuve ir patogiai įsitaisai.

Išleidžia mus į taką. Sustojame ir laukiame. Pro langą matau mėlsvas giedrias padanges. Čia jau šiltoka. Kartais net ir karštoka, o kas bus šiaurėje? Juk už poros valandų tas pats lėktuvas nusileis visai kitame klimate. Per garsiakalbius praneša apie orą ir apie temperatūrą New Yorke. Na, sako, saulėta ir malonu. Nešalta. Ir ten jau pavasarėja.

Kai lėktuvas pradeda bėgti taku, jo kūnas sudreba. Ir keleiviai prityla, lyg išsigandę. Kas gi čia bus, ar atsiplėš nuo žemės? Jauti, kaip greitis didėja ir kaip staiga apačioje nutyla ratų dundėjimas. Jauti, kyla, labai staigiai kyla. Tuoj sugirgžda įtraukiami ratai. Stiuardesės skuba ir taisosi žmonėm duoti valgyti.

Pro langą matau laukus, ilgas citrininių medžių eiles. Laukų laukai. Eilių, eilės, kaip kokie siūlai išvesti. Lėktuvui pasisukus, sublizga saulėje jūros vandenys. Aštriai sublizga, bet neilgam. Lėktuvas vėl išsilygina ir — nieko nebematai. Po tavim lengvas rūkas. Nežinai, ar ten žemė ar jūra. Lėktuvas dar keliasi, jo greitis didėja. Ir paskui pasidaro monotonija — lygus motorų burzgimas, praeinančios siuardesės. Neša valgius, gėrimus. Ir taip eina valanda, jau ir antroji baigiasi. Pasigirsta kapitono balsas, kur dabar lėktuvas skrenda.

Koks didelis kraštas, ta Amerika! Skrendi į vakarus kokias penkias valandas, kol pasiekė Ramųjį vandenyną. Kiek ilgai skrendi iš pietų į šiaurę. Daugiau nei tūkstantį mylių.

Pradedame leistis. Vėl mažam langely dideli vandenys. Atbėga gatvės, namukai. Žemyn ir žemyn. Mus priima La Guardia aerodromas.

Ir gera grįžti. Tikrai gera grįžti į šiaurę. Viskas pažįstama, sava. Ir skubi taksiuku namo. Kai ant stalo iškraustai suvenyrus, tikrai pamatai, kad savaitė buvo graži, įdomi , kad pilkame gyvenime ji buvo kažkas egzotiško. Ji buvo tikras pietų pelikanas.

Dr. Eliziejus Draugelis 1963 metais Brazilijoje

A.A. DR. ELIZIEJUS DRAUGELIS

Baigėsi gausi Draugelių šeima

Tolimoje Brazilijoje prie Sao Paulo miesto spalio 8 mirė dr. Eliziejus Draugelis, paskutinis ankstesnės kartos valstybininkas, visu nuoširdumu statęs nepriklausomą Lietuvą ir jai tarnavęs. Mirė sulaukęs gilios senatvės — 93 metų.

Velionis buvo kilęs iš garsios Draugelių šeimos. Garsi tuo, kad jų tėvas, Petras Draugelis, gimęs 1849, miręs 1914, nuo 1874 metų buvo mokytojas Lietuvoje. Mokytojavo bent keliose vietose Suvalkijoje. Jis buvo giliai religingas ir didis patriotas, platinęs draudžiamą spaudą, kėlęs žmonių švietimą.

Jis turėjo gausią šeimą. Visus vaikus išmokslino. Ir visi pasižymėjo savo patriotizmu ir giliu religingumu. Iš tos šeimos buvo kilęs kun. Vladislovas Draugelis — kunigas, marijonas, veikęs Suvalkijoje, Rusijoje, Amerikoje; Magdalena Draugelytė-Galdikienė, visuomenininkė, seimų narė, gyvenusi New Yorke, mirusi Putname; Apolonija Draugelytė-Čemarkienė — mokytoja ir visuomenininkė, 1927 išvykusi Brazilijon ir ten mokytojavusi Sao Paulo lietuvių mokykloje; Ona Draugelytė-Kučinskienė — dailininkė, kurį laiką gyvenusi Pietų Amerikoje, Argentinoje; Petronėlė Draugelytė-Vosylienė, iš Lietuvos išvykusi apie 1935 metus į Braziliją. Petronėlė parašė savo kelionės įspūdžius, kuriuos 1977 spausdinome Darbininko atkarpoje.

Tad supranttama, kodėl ir dr. Eliziejus, atsidūręs tremtyje Vo-Vokietijoje, pasuko į Braziliją, nes ten gyveno jo seserys.

-o-

Eliziejus Draugelis gimė 1888 balandžio 11 Bardauskų kaime, Gižų valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje.

Pradžios mokyklą baigė Bardauskuose, kur tėvas mokytojavo. Marijampolės gimnaziją baigė 1909, o Maskvos universitete medicinos mokslus baigė 1914.

Studentaudamas 1910 suorganizavo lietuvių katalikų studentų draugiją Rūtą ir buvo jos pirmuoju pirmininku. Jos nariai — Pr. Dovydaitis, E. Endziulaitis, P. Grajauskas, Z. Starkus davė pradžią ateitininkų sąjūdžiui.

Prasidėjus pirmam pasauliniam karui, dr. Eliziejus Draugelis buvo mobilizuotas ir kariuomenėje ištarnavo 3 metus. Vėliau persikėlė į Voronežą, kur buvo nemaža lietuvių pabėgėlių. Ten buvo išrinktas vyriausios lietuvių tarybos Rusijoje nariu. Su kitais tos tarybos nariais bolševikų buvo suimtas ir mėnesį kalintas.

Iš kalėjimo išleistas, 1918 metais grįžo į Lietuvą. Tuoj buvo išrinktas Marijampolės miesto tarybos nariu ir pirmuoju burmistru. 1918 liepos 23 buvo pakviestas nariu į Lietuvos tarybą. Raudonojo Kryžiaus pavestas, Kaune nenaudojamuose karmelitų pastatuose suorganizaco ligoninę. Nuo 1919 spalio 9 iki 1920 birželio 19 buvo vidaus reikalų ministeriu E. Galvanausko kabinete. Buvo steigiamojo seimo narys ir vėliau I ir II seimo narys. Buvo II seimo sekretoriumi. Seimuose pirmininkavo krašto apsaugos, savivaldybių administracijos, darbo socialinės apsaugos ir kitom komisijom.

Grįžęs prie gydytojo darbo, iki 1927 buvo sveikatos departamento direktoriumi. Nuo 1932 metų iki bolševikų atėjimo buvo Suvalkų Kalvarijos psichiatrinės ligoninės direktorius.

Iš Lietuvos pasitraukė 1944. Gyveno anglų zonoje, kur buvo keliolikos stovyklų vyresniuoju gydytoju. Į Braziliją išvyko 1947 metais. Ten dirbo San Paulo universiteto medicinos fakulteto asistentu, kol išėjo į pensiją.

Buvo ilgametis Liet. Ūkininkų Sąjungos pirmininkas, Raudonojo Kryžiaus vyriausios valdybos narys, aktyviai dalyvavo eilėje ūkinių organizacijų.

Spaudoje pradėjo bendradarbiauti nuo 1908 metų. Rašė Viltyje, Šaltinyje, Ateityje, Garnyje, Lietuvoje, Laisvėje, Ryte, Ūkininke. Nuo 1920 iki 1921 redagavo dienraštį Laisvė. Kurį laiką redagavo savaitraščius Ūkininką, Darbininką (ėjusį Lietuvoje). Dažnai pasirašydavo K.K. Lizdeikos slapyvardžiu. Gyvendamas Brazilijoje, rašė ir Darbininkui. Parašė dramą Vergą ir komediją Slidžiais takais.

Anais valstybės kūrimosi metais jis rašė nemaža faljetonų aktualiom dienos temom.

Draugelių šeimos dalis Sao Paulo, Brazilijoje. Iš k. dr. Eliziejus Draugelis, Petronėlė Draugelytė-Vosylienė, Apolonija Draugelytė-Čemarkienė, Julija Draugelienė, Eliziejaus žmona, ir Feliksas Čemarka.

MARGUČIO SUKAKTIS

(atkelta iš 3 psl.)

Birzga telefonas, varstosi durys, vieni ateina, kiti išeina. Akyse ašaros, liūdesys, drebantys žodžiai. Atėjusieji reiškia užuojautą Margučiui, Vanagaitienei.

Redaktorius Linkus kviečia rašyti Margučio žurnalui, Vanagaitienė prašo jai padėti ir kviečia bendradarbiauti radijo programose. Pasižadu.

Po kurio laiko pradėjau pasakoti Margutyje savo kelionės įspūdžius po Lietuvą, kuriuos pavadinau "Gražioji Nemuno šalis". Šios dalies programą pradėdavome Antano Vanagaičio melodrama, pritariant kanklėms: "Yra šalis, graži šalis . . ." Po antro sekmadienio programos paskambino Margučio pranešėjas Kazys Deveikis ir prašė užsukti į Margutį. Jis man parodė gautus iš klausytojų 73 laiškus. Vieni dėkojo, prašė programą tęsti, o kiti, Margučiui įdėję penkinę ar kitokį žaliuką, prašė pasakoti apie jų tėviškę.

Ir taip kas sekmadienį pirmą valandą keliaudavau Lietuvos laukais, keliais, lankydamas piliakalnius, kaimus, miestelius, bažnytkaimius. Su Margučiu bendradarbiavau penkerius metus ir dalyvavau daugiau kaip dviejuose šimtuose programų.

Radijo klausytojai, pasiilgę savo gimtųjų laukų, prašė programą tęsti. Tęsiau, kol pasikeitė darbo sąlygos ir turėjau paimti ilgesnes atostogas, nes, pradėjęs mokytojauti, dėl reikalavimo kreditų turėjau Illinois universitete išklausyti vieną semestrą.

-o-

Margučio patalpas lenkė mirusiųjų procesijos. Slinko Antano Vanagaičio, Antano Olio, dr. Broniaus Dirmeikio, Juozo Bačiūno, Kazio Deveikio, Lilijos Vanagaitienės, Algimanto Mackaus, dr. Stepono Biežio karstai. Tai vis Margučio imperijos didžiūnai.

Keitėsi vadovai, vedėjai, pranešėjai, bendradarbiai, bet Margutis — vanagaitiškai šnekutis, pleputis, dienžodis, dabar sakytume — petrutiška mūsų gyvenimo dalis. Visa, kas gyva mūsų visuomeniniame, kultūriniame gyvenime, gyva ir Margutyje. Koks Margutis gimė, toks ir yra. Jis tik puošėsi kitais madingais drabužiais. Juokavo Antanas Vanagaitis, jog jis nevairavo automobilio, nes negi Margučio imperijos imperatorius sės prie vairo. Nevairavo ir Kazys Deveikis, ir adv. Antanas Lapinskas. Nevairuoja ir Petras Petrutis. Mylėdami mes jį vežame.

Nesiims Petras Petrutis Margučio imperijos vardo, mos šalin rankomis ir juoksis, jei imperatorium jį vadintume, bet jis ir be tų vardų tradiciškai pavaldus valdovas, vedėjas, pranešėjas.

Petrui Petručiui lemta sėdėti prie Margučio radiofono, kada minima ir švenčiama 50 metų sukaktis. Švenčiama gražiai, sumaniai, didingai. Du pirmieji įžanginiai parengimai praėjo iškiliai. Neliksime abejingi ir šiam trečiajam parengimui — puotai, kuri įvyks spalio 24 Jaunimo Centre. Margutis su mumis — mes su Margučiu. Girdėsime Margučio 50 metų santrauką, nuo pradžios iki dabar, kas buvo įdomiausia, aktualiausia, geriausia. Tai bus apvainikuota paskutiniais technikos laimėjimais. Gyvu žodžiu, daina, muzika, magnetiniais įrašais, skaidrėmis ir filmu bus peržvelgta Margučio radijo 50 metų veikla.

-o-

Kitais metais, kurie bus Margučio metai, 1982 vasario 28 rengiamo koncerto programą atliks neseniai iš Lietuvos atvykę ir Kanadoje apsigyvenę aukšto muzikinio išsilavinimo žymūs smuikininkai Atis ir Regina Bankai.

1982 vasarą atvyks Punsko liaudies dainų ir šokių ansamblis. Dainininkės yra laimėjusios daug prizų, medalių, o pastaruoju laiku — laureatės atžymėjimą.

1934 Antano Vanagaičio pastangomis buvo surengtas pirmasis lietuvių kompozitorių simfoninės muzikos koncertas Amerikoje. Tęsiant ilgametes tradicijas, 1982 spalio mėnesį planuojama surengti simfoninės muzikos koncertą, kuriame pasirodys taip pat ir Buenos Aires, Argentinoje, gyvenąs, aukštai iškilęs smuikininkas Aleksandras Rutkauskas, 17 metų, vadinamas "wonder kid". Dabar jis vėl laimėjo premiją ir vertinamas kaip pasaulinio masto smuikininkas.

Be to, Margučio radijo 50 metų veikla planuojama atžymėti gausiai iliustruotu leidiniu. Jį redaguos Mykolas Drunga. Šis albuminės formos leidinys greičiausiai pasirodys 1982 pabaigoje.

Margučio radijo programos vedėjas Petras Petrutis pasižymi ir dideliais organizaciniais sugebėjimais. Jo rengiami kultūriniai parengimai visada yra aukšto meninio lygio ir susilaukia daug lankytojų. Tikime, kad radijo klausytojai atsilankymu parems ir tuos keturis būsimus parengimus.

Valio Margučiui! Sėkmės užsimojimuose Petrui Petručiui!

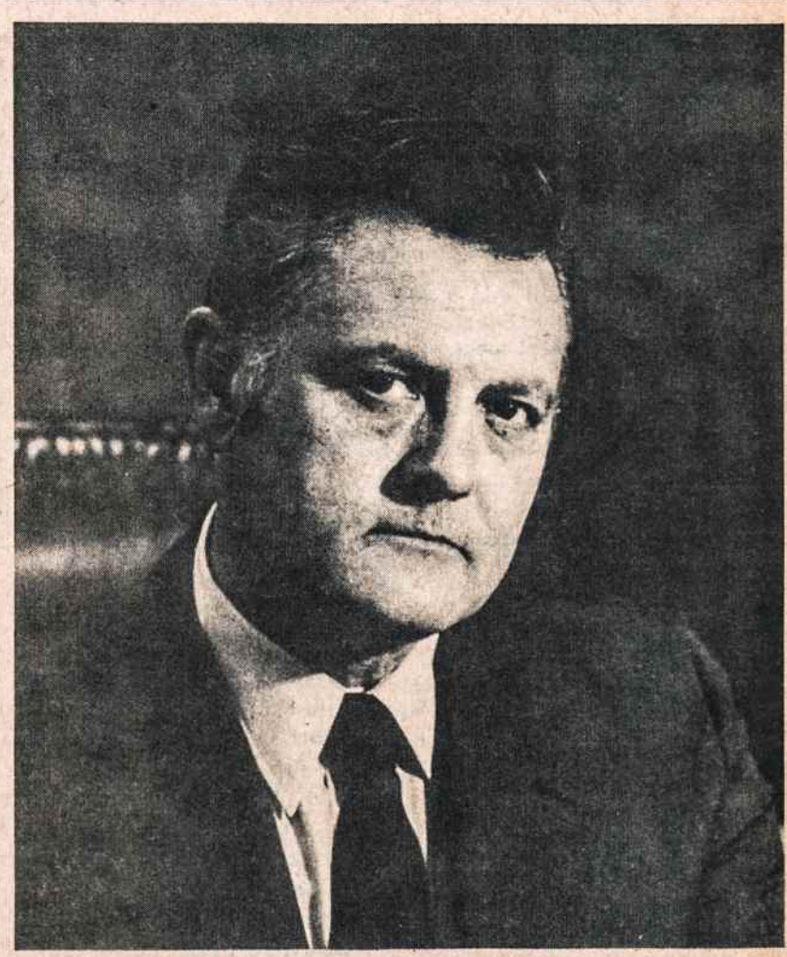

Valdas Adamkus

VALDAS ADAMKUS NAUJOSE PAREIGOSE

Prezidento Reagano administracija paskelbė, kad Valdas Adamkus skiriamas JAV vidurio vakarų regijono gamtos apsaugos (US EPA) administratorium.

Adamkus yra karjeros pareigūnas, turįs didelę patirtį gamtos apsaugos srity. Pranešime sakoma, kad jo įnašas yra didžiai vertinamas šios srities specialistų JAV-ėse ir tarptautinėj bendruomenėj.

Jis vadovaus didžiausiam JAV regijonui, į kurį įeina šešios valstijos su 45 milijonais gyventojų, didieji ežerai ir tarptautinės sutarties su Kanada reikalai. Taip pat pasiliks ir Amerikos delegacijos pirmininku prie tarptautinės vandens apsaugos komisijos su Kanada. Per paskutinius 10 metų jis buvo regijono viceadministratorius, o prieš tai vadovavo Ohio baseino regijonui Cincinnati mieste.

Prezidento Reagano administracija gamtos apsaugai ir toliau stengsis, kad padaryta pažanga būtų tęsiama. Paskutiniojo dešimtmečio ekologinio sąjūdžio ir darbo dvasia yra gyva, ir ši administracija dirbs su tuo pačiu entuziazmu, kad apsaugotų natūralius gamtos turtus ir užtikrintų jų išteklius būsimom kartom, pareiškė Anne M. Gorsuch, US EPA administratorė. Adamkaus paskyrimas vadovauti vienam iš didžiausių JAV regijonų užtikrina ekologinio darbo tęstinumą ir sėkmingumą.

Valdo Adamkaus kandidatūrą rėmė beveik visi regijono valstijų gubernatoriai, senatoriai, eilė kongresmanų, valstijų ir miestų rinktieji pareigūnai, net ir pramonės atstovai. Didieji Chicagos laikraščiai Chicago Tribune ir Sun Times pasisakė už Adamkų tų laikraščių vedamuosiuose straipsniuose. Taip pat labai teigiamą vedamąjį Adamkui paskyrė ir Detroit Free Press.

1978 V. Adamkus buvo apdovanotas aukščiausiu JAV gamtos apsaugos žymeniu — aukso medaliu. Šis įvertinimas buvo skirtas už jo iškilų darbą JAV-ėse ir už įnašą tarptautinėj plotmėj.

Regijono įstaiga su 900 tarnautojų yra Chicagoj, Federaliniame pastate.

NEW HAVEN, CONN.

Mirus New Havene a.a. kapitonui Stasiui Lipčiui, būrelis jo bičiulių vietoje gėlių aukojo Lietuvių Fondui. Iš viso surinkta 296 dol. Aukojo: Augustine, Budriai, Dičkienė, Girdauskai, Gustai, Januškos, Jonynai, Ivaškos, Kariai, Kronkaitienė J., Kronkaitis V., Leikai, Merkevičiai, New Britain LB apylinkės valdyba, Raugaliai, Ruminskai, Samuliai, Strimaičiai, Šauliai, Ščiukienė, Švelniai, Valiukai, Vaitkai, Vaišniai, Veličkos, Venclauskaitė, Vėbros ir Židoniai.

Už šias nevystančias gėles mirusiojo šeimos ir savo vardu dėkoja Lietuvių Fondo įgaliotinis J. Šaulys.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS 1981 M. LITERATŪROS PREMIJA

Lietuvių Bendruomenės literatūros premija (3000 dol. dydžio), 1980 metais įsteigta JAV LB Kultūros tarybos, Krašto valdybai pritarus ir pasižadėjus finansuoti, 1981 metais skiriama už grožinę lietuvių išeivijos kūrybą. Premijos sąlygos sutartos su Lietuvių Rašytojų draugijos valdyba.

1. Premija skiriama atsižvelgiant tik į svarstomojo kūrinio meninę vertę. Jei nebūtų gauta premijuotino lygio veikalo, vertinimo komisija pasiūlys Kultūros tarybai tris išeivijos rašytojus, premijuotinus už bendrąjį įnašą į grožinę lietuvių literatūrą. Vienam iš jų Kultūros taryba skirtų 1981 metų premiją, susitarusi su vertinimo komisija.

2. Lygiomis teisėmis su spausdintaisiais veikalais premijuotini ir rankraščiai.

3. Premijai veikalus atsiųsti paskutinė data — gruodžio 31.

4. Lietuvių Bendruomenės 1981 metų literatūros premijos vertinimo komisiją sudarys Kultūros taryba, susitarusi su Lietuvių Rašytojų draugijos valdyba. Komisijos sudėtis bus greitu laiku paskelbta.

Pastaba. Įsidėmėtini premijos sąlygų pakeitimai. Sutarta, kad dvejus metus iš eilės premija bus skiriama tik už grožinę literatūrą, o trečiuosius (1982) — tik už lituanistinės tematikos humanitarinio turinio mokslo veikalus arba esaistinių straipsnių rinkinius. Premijos siekiantieji mokslo veikalai galės būti parašyti arba lietuvių, arba anglų kalba.

Premijos taisyklės

1. Premijos siekiantieji kūriniai siunčiami Kultūros tarybai jos vicepirmininko adresu: Viktoras Mariūnas, 1994 Beverly Hills Drive, Richmond Hts., Ohio 44143, tel. (1-216) 481-4534. Apie gautas siuntas bus pranešta siuntėjams. Už paštuose užkliuvusias ar dingusias siuntas Kultūros taryba neatsako. Jų ieškojimu rūpinasi patys siuntėjai.

2. Spausdintieji kūriniai turi būti atžymėti 1981 metų data. Tačiau, kai kūrinys atžymėtas 1980 metų data, o į rinką atėjo tik 1981 m., tai jis bus laikomas 1981 m. kūriniu. Visi rankraščiai bus laikomi 1981 metų kūriniais.

3. Kiekvieno rankraščio pakanka atsiųsti po vieną nuorašą, bet kiekvieno spausdinto kūrinio siunčiama po penkias knygas. Jos siuntėjams nebus grąžinamos.

4. Pageidautina, kad rankraštiniai kūriniai būtų parašyti mašinėle. Tačiau bus priimti ir lengvai išskaitomi ranka rašyti kūriniai.

5. Prie kiekvieno kūrinio pridedamas lydraštis su autoriaus vardu-pavarde, adresu ir telefono numeriu. Dalyvavimas varžybose dėl premijos — viešas aktas.

Premiją laimėjusio rankraščio autorius galės tartis su Kultūros taryba dėl jo išleidimo arba pats susirasti leidėją.

JAV LB Kultūros taryba
1981 spalio 8

IEŠKOKIM NAUJŲ KOVOS BŪDŲ

Pokalbis su dr. B. Kaslu apie jo dokumentinę knygą ir Lietuvos klausimus Europoje

F.ANDRIŪNAS

Šių metų pradžioje iš spaudos išėjo dr. Bronio Kaslo kapitalinis veikalas prancūzų kalba — La Lithuanie et La Seconde Guerre Mondiale (Lietuva ir antrasis pasaulinis karas). Recueil Des Documents (dokumentų rinkinys).

Knygos autorius—Bronis Kaslas, teisių daktaras, profesorius emeritas Wilkes kolegijoj.

Veikalas išleistas žinomos prancūzų leidyklos G. P. Maisonneuve & Larose Paryžiuje. Tiražas 2000 egz., 350 pusl., su sulenkiamu Lietuvos žemėlapiu. Knygos išleidimą finansavo JAV Lietuvių Bendruomenė.

Dr. Bronis Kaslas yra žinomas juristas, teisės mokslų istorikas, išleidęs svarbių knygų Lietuvą ir Pabaltijį liečiančiais klausimais. 1939 metais yra įgijęs teisės daktaro laipsnį Strasbourgo universitete, apgindamas disertaciją 'L'Entente Baltique" 1941-1943 asistentas VD universitete, 1945-46 lektorius Strasbourgo universitete, Europinių studijų instituto narys, prancūzų spaudos bendradarbis.

1946 atvyko į JAV-bes, 1947-49 dėstė Detroito universitete. 1949-75 dėstė Wilkes kolegijoje, Pennsylvanijoje, kur tapo pilnu profesorium ir vadovavo istorijos departamentui. 1975 išėjęs pensijon, iš Wilkes kolegijos nėra pasitraukęs, kur ir toliau dirba tyrinėjimų srityje. Daug dėmesio kreipia į Lietuvos ir Pabaltijo valstybių padėties analizavimą.

Dr. B. Kaslas yra žinomas anksčiau išleistais darbais: The USSR - German Aggression Against Lithuania — 1973, The Baltic Nations — 1976.

Prancūzų kalba išleistas veikalas "La Lithuanie et La Seconde Guerre Mondiale" ateina į prancūziškai kalbantį pasaulį su dokumentine medžiaga, kuri liečia Lietuvos teisinę ir politinę padėtį. Po antrojo pasaulinio karo dominuojanti ir diplomatinė kalba yra tapusi anglų kalba. Visuomenei yra kiek neaišku, kodėl JAV Lietuvių Bendruomenė rado reikalo finansuoti šį veikalą ir leisti ne anglų, bet prancūzų kalba ir ne JAV-bėse, bet Europoje, Paryžiuje.

Kad būtų aiškiau, kodėl taip padaryta, buvo kreiptasi į autorių su keletu klausimų.

Kodėl šį veikalą leidote prancūzų kalba? Ar norėjote atkreipti Europos politinių centrų dėmesį į Lietuvą ir į Pabaltijo problemas? Ar tai sisteminga dokumentacija, kuri liečia Lietuvos teisinę ir politinę padėtį? Ar veikalas skiriamas akademikam, kurie ieško medžiagos Lietuvos ir Pabaltijo klausimais? Kokia šio veikalo esmė ir paskirtis?

Veikalas išleistas akademinei, politinei ir bendrai Europos rinkai. Dėl to ir buvo pasirinkta prancūzų kalba. Visi klausime paminėti motyvai ir nulėmė šį apsisprendimą. Čia yra istorinė klasifikuota medžiaga, kuri plačia prasme apima antrojo pasaulinio karo laikotarpį, kada įvyko Lietuvos valstybės tragedija. Turime dėti visas pastangas ir kaupti kapitalą, kad Lietuvos valstybės įvairi dokumentacija būtų išleista įvairiomis pasaulio kalbomis, pavyzdžiui, net japonų, kinų kalba. Tai turės didelės reikšmės Lietuvos ateičiai.

Kaip surinkote medžiagą šiam veikalui?

Visą eilę dokumentų buvau surinkęs dar Europoje tuoj po karo. Kitus teko surinkti iš įvairių institucijų, organizacijų, diplomatinių atstovybių ir archyvų. Sunkiausias darbas buvo tuos dokumentus išversti į prancūzų kalbą ir tinkamai stilizuoti. Teko susidurti su kai kurių diplomatinių dokumentų sunkumais, reikėjo net juos praleisti, nes pasirodė esą per daug nauji ir slapti. Šie išjungti dokumentai knygos esmės nepažeidė, tik gal kiek susiaurino diplomatinių veiksmų apimtį. Šių dokumentų originalai yra saugiai laikomi mūsų diplomatinių atstovybių archyvuose ir ateity bus galima jais pasinaudoti.

Ar būtų svarbu tokius veikalus išleisti anglų, vokiečių ir ispanų kalbomis?

Minėjau, kad be galo svarbu turėti tarptautinę dokumentaciją Lietuvos valstybei apginti įvairiomis kalbomis. Anglų kalba paruošiau ir Vlikas išleido "The USSR and German Aggression Against Lithuania". Knyga turi per 500 puslapių ir anglų kalbos spragą užpildo. Bet vokiečių ir ispanų kalbomis yra būtina išleisti išsamią dokumentaciją. Reikia taip pat ruošti ir planuoti panašius veikalus kinų ir japonų kalbomis. Tolimųjų Rytų akademiniai, diplomatiniai ir politiniai sluoksniai vis labiau lemia pasaulio politiką ir ekonomiją. Jų įtaka ateityje dar labiau didės. Be to, Tolimųjų Rytų tautos sudaro didžiąją žmonijos dalį.

Be tarptautinės srities, mes turime rimtai susirūpinti ir kruopščiai surinkti ir išleisti mūsų tautos vidaus valstybingumo dokumentaciją. Istorinės svarbos žingsnis šia linkme ką tik buvo padarytas privačios grupės iniciatyva. Chicagoje jie susirinko ir gražiai išleido 5 kopijas nepriklausomos Lietuvos "Vyriausybės Žinių". Jie faktiškai išgelbėjo Vyriausybės Žinias nuo sunykimo.

Kitas svarbus darbas yra surinkti ir nuo žuvimo išgelbėti Lietuvos Seimo stenogramas. Reikia jas perspausdinti ir surišti į atskirus tomus. Jei Vyriausybės Žinios yra mūsų teisinio funkcijonavimo veidrodis, tai Seimo Stenogramos parodo mūsų tautos politinius, socialinius, kultūrinius ir ekonominius rūpesčius. Tai yra mūsų tautos siela ir sąžinė.

Šie visi tarptautiniai ir vidaus projektai, manau, atsieitų apie 100,000 dol. Atrodo, kad tokią sumą sutelkti nebūtų sunku, nes tie reikalai mum yra gyvybiškai svarbūs. Tai būtų mūsų tautos valstybingumo įamžinimas ir užrekordavimas pasauliniu mastu.

Kaip pavyko sudominti Lietuvių Bendruomenę šiuo darbu? Rinkdamas dokumentaciją, ar susilaukėte reikiamos pagalbos?

Apie dokumentacijos išleidimą prancūzų kalba 1978 metais užsiminiau JAV LB krašto valdybos vicepirmininkui. Šis tylus, bet gilus mintytojas reikalą tuoj suprato ir visą finansavimo klausimą išjudino. Bendruomenės pirmininkas Algimantas Gečys ir kiti valdybos nariai nuoširdžiai bendradarbiavo ir darbą rėmė. Nuoširdžiai bendradarbiavo ir kiti Bendruomenės veikėjai, taip pat Vlikas ir Altas, mūsų diplomatinės atstovybės Washingtone, Europoje, Elta Paryžiuje, politinės partijos.

Kaip veikalas bus platinamas? Kur turi kreiptis tie, kurie nori veikalą įsigyti?

Veikalas yra platinamas Paryžiaus leidyklos — Editions Maisonneuve et Larose, 15 Rue Victor Cousin, Paris 75005, France. Jo kaina 75 frankai, arba 15 dol. Didesnį kiekį papiginta kaina yra įsigijęs Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės tarybos pirmininkas kun. J. Petrošius, 7 Rue Des Lions — St. Paul, Paris 75004. Tikiu, kad jis šiame reikale sutiks patarnauti ir Amerikos lietuviam. Iš leidyklos 350 egzempliorių yra gavusi ir JAV Lietuvių Bendruomenė. Šios knygos bus rūpestingai paskirstytos įvairiom institucijom Europoje ir kituose kraštuose. Tuo reikalu rūpinasi Algimantas Gečys, Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas.

(Bus daugiau)

Dr. Bronius Kaslas (d.) ir Feliksas Andriūnas (k.) pasikalbėjimo metu.

PUTNAM

Vyskupo A. Deksnio pagerbimas

Vyskupas Antanas Deksnys, Europos lietuvių vyskupas, lankydamasis šiame krašte, atvyko ir į Putnamą ir sustojo Marijos Nekalto Prasidėjimo seselių vienuolyne. Spalio 2 seselės sukvietė vietos lietuvius į vyskupo pagerbimą (ypač dar ir dėl to, kad jis yra jubiliatas, minintis 50 metų kunigystės ir 75 metų amžiaus sukaktis).

Pagerbimas pradėtas mišiomis vienuolyno koplyčioj . Jas koncelebravo pats vyskupas su kunigais S. Yla, R. Krasausku, L. Budrecku ir J. Ruokiu (pirmieji du yra vienuolyno įstaigų kapelionai, kiti — Matulaičio namų gyventojai).

Kun. Yla pamokslo metu išryškino vyskupo reikšmę lietuviam ir jo darbą. Vysk. A. Deksnys yra turbūt vienintelis pasaulyje keliaujantis vyskupas, ir jo darbas dėl to yra nelengvas. Mišių pabaigoj pats vyskupas pripažino savo darbo sunkumus, bet sakėsi tęsiąs tą darbą, kol galėsiąs. Džiaugėsi čia radęs savo seminarijos laikų draugus, ypač kun. Ylą. Jis visiem suteikė vyskupišką palaiminimą.

Seselių valgomajame, visų bendros vakarienės metu, džiaugėsi vyskupo atsilankymu ir sveikino jį jubiliejų proga seselių vyresnioji Aloyza Šaulytė. Ji įteikė jubiliatui ir vaškinę žvakutę, kuri yra iš arkivyskupo Jurgio Matulaičio gyventų namų. LB ir vietos lietuvių vardu svečią sveikino dr. J. Kriaučiūnas. Jis prašė vyskupą ir toliau savo ganomuose ir visur sutinkamuose lietuviuose skelbti ir kelti moralę, dorą ir tikėjimą, nes, tik tų idealų siekdami, padėsim Lietuvai atgauti laisvę.

Kun. Yla, tęsdamas pamokslo mintis, dar pridėjo, kad vysk. Deksnys yra jau antras vyskupas lietuvis, keliaujantis Europoj. Pirmasis buvo Kristijonas, karaliaus Mindaugo ir Lietuvos vyskupas po karaliaus nužudymo. Jis paliko ir pėdsakų: kai kurios bažnyčios Vakarų Europoj buvo jo pašventintos.

Pabaigos žody vyskupas papasakojo kai kurių būdingų savo jaunystės nuotykių. Suminėjo ir priežastis, kurių dėka apsisprendė tapti kunigu. Jos buvo: padėti artimui ir rūpintis žmogum, kad jis pasiektų amžinybę. Prašė, kad visi skatintų jaunus žmones domėtis žmogaus gyvenimo tikslu; tokiu būdu vėl atsiras pašaukimų į vienuolynus ir kunigus.

Linkim mūsų keliaujančiam vyskupui Antanui Deksniui sveikatos, sėkmės darbuose ir Aukščiausiojo palaimos.

J. Kr.

— **Pavergtų tautų ekumeninės pamaldos** buvo suruoštos Melbourne, Šv. Patriko katedroj. Jų metu gražiai giedojo lietuvių parapijos choras, vadovaujamas P. Morkūno. Jų eigą aprašė ir teigiamai įvertino australų katalikų laikraštis "The Advocate".

— **Lietuvių tautos sukilimo** 40-ties metų minėjimas Clevelande vyks lapkričio 22 DMNP parapijos patalpose.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS RŪMŲ ATNAUJINIMO REIKALAI

Pagal ALT ir JAV LB valdybų pageidavimą, Lietuvos atstovas Washingtone dr. S.A. Bačkis spalio 11 priėmė šių organizacijų atstovus aptarti Lietuvos pasiuntinybės rūmų remonto klausimam. Kai kurie neatidėliotini taisymai jau padaryti, o kitiem dar šį rudenį reikalingiem taisymam pasiuntinybė neturi lėšų.

Dr. S.A. Bačkis ALT ir JAV LB valdybų atstovų priėmimo proga tuo reikalu pateikė šias pastabas:

"Esu labai dėkingas ALT ir JAV LB-nei už jų ryžtą pagelbėti pasiuntinybės namo remontui, bet kartu apgailestauju, kad lig šiol nepavyko konkrečiais žygiais tai atlikti. Kaip Lietuvos atstovas, laikau netinkama kištis į JAV lietuvių organizacijų tarpusavio santykius, bet man būtų labai malonu, jei lietuvių organizacijų tarpe būtų geriausi santykiai ir būtų pasiekiami susitarimai visiem lietuviam svarbiais reikalais, kaip, sakysim, ir pasiuntinybės namo remonto klausimu.

Pasiuntinybės namo išlaikymo ir eventualaus jo remonto reikalas yra mano, kaip Lietuvos atstovo, pareiga. Dėl to ir eventualūs kontraktai su atitinkamomis firmomis tegali būti pasirašyti tik mano.

Kaip jau iš ankstesnių informacijų mūsų organizacijom žinoma, pasiuntinybė gali priimti aukas pasiuntinybės reikalam ir namo remontui. Gavusi aukas, pasiuntinybė visuomet bus pasiruošusi aukotojam pranešti — pasiųsti sąskaitas, kiek remontui yra išleista.

Pinigų sutelkimo ar aukų reikalas pasiuntinybės remontui yra grynai organizacijų reikalas. Jei kas galės pasiuntinybės remonto reikalu suteikti kokias specialistų paslaugas ar patarimus, man bus labai malonu tai priimti.

Svarbiausias dalykas šiuo metu yra gauti aukų, pinigų paramai, kad reikalingiausi remonto darbai būtų atlikti kiek galima greičiau."

Gi ALT ir JAV LB atstovai, matydami, kad tuoj pat skubiem remontam jau dabar reikalinga sutelkti apie 50,000 dolerių, o vėliau — ir daugiau, ir kad šiam organizaciniam darbui reikia ne tik lėšų, bet ir veiklių žmonių, padarė šį pareiškimą:

"ALT ir JAV LB atstovai, susirinkę 1981 spalio 11 Lietuvos pasiuntinybėj, Washingtone, dalyvaujant Lietuvos diplomatinės tarnybos nariam, išklausė Lietuvos atstovo pranešimą ir sutarė Lietuvos pasiuntinybės Washingtone rūmų atnaujinimo darbe bendradarbiauti ir sudaryti šiam darbui bendrą talkos komitetą paritetiniu pagrindu iš ALT ir JAV LB paskirtų asmenų. Konkrečios veiklos planų aptarimui bus vėliau sušaukta Amerikos lietuvių organizacijų atstovų konferencija.

Manoma, kad pasiuntinybei atnaujinti bus reikalinga 250,000 dolerių, iš kurių 50,000 dolerių reikalinga tuoj pat pastatui apsaugoti.

Pasitarime dalyvavo Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis, generalinis konsulas A. Simutis, dr. D. Krivickas, ALT atstovai G. Lazauskas ir dr. J. Genys ir JAV LB atstovai A. Gečys, V. Nakas ir A. Gureckas."

Po pareiškimu pasirašė A.S. Gečys ir G.J. Lazauskas.

ALT ir JAV LB atstovai apie tai informuos savo valdybas, kad toliau būtų tesiami konkretūs darbai. Lietuvos pasiuntinybės Washingtone rūpesčiai, t.y. šiuo metu iškilęs neatidėliotinas rūmų atnaujinimas, yra ne vienos kurios organizacijos, bet visų Amerikos lietuvių reikalas bei patriotinė pareiga.

Amerikos lietuvių visuomenė jau iš seno vieningai ėjo kartu su Lietuvos atstovybe Washingtone, remdama Lietuvos nepriklausomybės kovas ir dabar išsilaisvinimą. Tikimasi, kad ji išgirs Lietuvos atstovo balsą ir gausiai prisidės savo parama.

Lietuvos pasiuntinybei reikalinga skubi parama

Esant skubiam reikalui, pageidaujama, kad organizacijos ir pavieniai tautiečiai, norintieji jau dabar prisidėti prie šiuo laiku reikalingiausio ir neatidėliotino pasiuntinybės rūmų Washingtone remonto, aukas siųstų tiesiog Lietuvos pasiuntinybei (išrašant čekius LITHUANIAN LEGATION vardu) šiuo adresu: Lithuanian Legation, 2622 16th Street N.W., Washington, D.C. 20009.

ALT Inf.

KVIETIMAS

Vėlinių išvakarėse, lapkričio 1 dieną, Putnam, Conn. įvyksta Nek. Pr. Marijos Seserų rėmėjų sąskrydis.

Dienos programa: 11 val. mišios, 12 val. pietūs, 3 val. kapinių lankymas ir mišparai.

Šventėje dalyvaus ir pamokslą sakys Tėvas Paulius Baltakis, OFM, lietuvių pranciškonų provincijolas.

Gintė Damušytė pasakys pagrindinę kalbą. Meninę dalį atliks Izabelė Zmuidzinienė iš Rochester, N.Y. Ji deklamuos Alės Rūtos "Vėlinės" ir atitinkamas dalis iu L.K. Bažnyčios Kronikos.

Numatyta 3 valandą kapinių lankymas ir po to — mišparai lietuviškai, visiem kartu giedant.

Kviečiami visi rėmėjai. Dalyvaujantieji prašomi apie savo atvykimą pranešti iki spalio 25 dienos adresu:

Sisters of the Immaculate Conception
Putnam, Conn. 06260 arba telefonu 928-5828

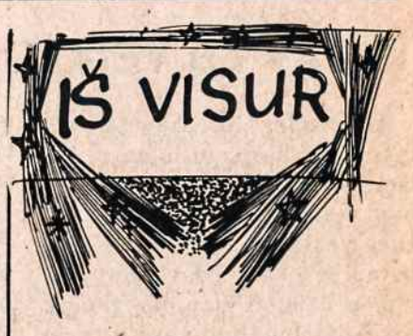

— **Vliko seimo,** įvyksiančio lapkričio 7-8 Clevelande, rengimo komitetą sudaro: pirm. V. Jokūbaitis, V. Akelaitis, H. Idzelis, V. Januškis, K. Karalis, A. Kasulaitis, A. Mikulskis, J. Stempužis ir J. Virbalis. Seimo vakarienės metu meninę programą atliks sol. Danutė Petronienė, akomponuojant muz. Vytautui Puškoriui ir Čiurlionio ansamblio instrumentalistai, vadovaujant O. Mikulskienei.

— **Dr. Juozas Girnius** su pagrindinėmis paskaitomis yra dalyvavęs daugely kongresų ir suvažiavimų. IV Mokslo ir kūrybos simpoziume, įvykstančiame lapkričio 25-28 Chicagoj, jis darys pranešimą "Vertybių įtampa: žvilgsnis į mūsų dvasinį profilį", o filosofijos sekcijoje "Filosofinis darbas Lietuvoje".

— **Lietuvių fotografų** dešimtoji metinė paroda Chicagoj, Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoj, įvyks spalio 23 — lapkričio 1.

— **Jolita Kisieliūtė** iš Cicero, Ill., rugsėjo 9 Northwestern universitete, Evanston, Ill., apgynė disertaciją iš prekybos srities tema "Vividness effects in social judgements" ir gavo daktaro laipsnį (Ph.D.). Už savo disertaciją gavo 1981 m. premiją — Doctoral disertation award, kurią kasmet skiria "Association for Consumer Research". Šiais mokslo metais ji pradėjo dėstyti Michigano universitete, Ann Arbor, prekybos mokslus.

— **Lietuvių dienos Clevelande,** rengiamos LB Clevelando apylinkės, įvyks spalio 31 — lapkričio 1

— **IV Mokslo ir kūrybos simpoziumo** architektūros I sekcijai pirmininkaus Alfredas Kulpa-Kulpavičius iš Burlingtono, Ont. Jis darys pranešimą "Baroko fasadas Lietuvoje". Edmundas Arbas-Arbačiauskas iš Santa Monica, Calif., darys pranešimą "Lietuvis architektas tautoje ir išeivijoje", o Algirdas Tamašauskas, Schmidt, Garden and Ericson, Inc., prie Chicagos, darys pranešimą "Lietuvos gotika".

— **Vilius Bražėnas,** Darbininko bendradarbis, pastarųjų ketverių metų laikotarpyje turėjo progos apkeliauti visas šio krašto valstijas, išskyrus Havajus, su paskaitomis, kurias organizuoja American Opinion Speakers Bureau. Ankstesnės jo paskaitų temos buvo "Detente su pabaigomis", "Liaukimės finansavę vergiją", "Kelrodžiai į tironiją". Kaip "kalbėtojas iš Sovietų okupuotos Lietuvos", kaip skelbiama vietos spaudoje kur jis kviečiamas kalbėti, V. Bražėnas išnaudoja progą pristatyti amerikiečių visuomenei Lietuvos bylą ir surasti tikrų draugų Lietuvai tarp visam pasauliui laisvės siekiančių antikomunistų amerikiečių.

— **Hot Springs, Ark.,** lietuvių radijo valandėlė "Leiskit į tėvynę" spalio 10 minėjo veiklos penkerių metų sukaktį.

— **Jonas Vaitkus,** Ateitininkų federacijos sekretorius, Amerikos Balso prancūzų skyriaus tarnautojas, rugsėjo 20 vakare, grįždamas iš darbo, netoli savo namų buvo užpultas, sunkiai sužeistas ir apiplėštas. Užpuolimas įvyko Hyatsville, Md., Washingtono priemiesty. Prince George ligoninėj nukentėjęs penkias dienas išlaikytas kritiškos padėties skyriuje. Ligonis dabar jau gali kalbėti, nors dar teks ilgokai pabūti ligoninėj.

— **Olandijos Lietuvių Bendruomenė** įkurta birželio 14 Leidschendame. Suvažiavę lietuviai iš Amsterdamo, Roterdamo, Hagos ir kitų Olandijos vietovių išrinko Romą Sinių pirmininku. Suvažiavime taip pat buvo svečių iš kaimyninės Belgijos.

IŠ JAV LB VEIKLOS

Algimantas Gureckas, JAV LB ryšininkas tarptautiniam reikalam, plečia LB ryšius su Japonijoj veikiančia organizacija, kurios tikslas yra atgauti II-ojo pasaulinio karo išdavoj Sov. Sąjungos užimtas Japonijos žemes. Šiuo atžvilgiu lietuvių ir japonų interesai sutampa, nes abi tautos yra paliestos sovietinio imperializmo. Japonų delegacijai spalio mėnesį lankantis Amerikoj, JAV LB yra gavusi jų kvietimą susitikti ir pagvildenti galimybes artimiau bendradarbiauti.

Kazys Laukaitis, JAV LB Vidurio vakarų apygardos pirmininkas, ir **Agnė Katiliškytė,** sekretorė, kontaktavo JAV kongresmaną John N. Erlenborn sovietų įkalinto doc. Vyt. Skuodžio reikalu. Į kongresmano pasiteiravimus valstybės departamente laišku atsakė valstybės sekretoriaus padėjėjas R. Fairbanks. Paminėjęs, kas JAV-ių yra daroma Skuodžiui pagelbėti, Fairbanks nusiskundė Sov. Sąjungos oficialiu nusistatymu, jog tai esama sovietų "vidaus reikalo".

Adv. Ernestas Raskauskas, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos narys, atstovavo JAV LB-nei spalio 1 Washingtone įvykusiame demokratų tautinio komiteto priėmime. Priėmimas buvo ruoštas su tikslu pagerbti demokratų partijos vadovybę 97 kongrese ir demokratus burmistrus. Adv. Raskauskas yra trečios kartos Amerikos lietuvis, prieš keletą metų artimiau susipažinęs su LB idėja ir ja susidomėjęs. Šiuo metu jis talkina LB visuomeninių reikalų tarybai jos kontaktuose su teisingumo departamento specialių investigacijų įstaigos pareigūnais. Profesinėj plotmėj jis gina minimos įstaigos iškeltą bylą Lietuvos sukilimiminės vyriausybės paskirtam pareigūnui. Bylą gindamas, visada pabrėžia JAV-ių tebetęsiamą Pabaltijo valstybių inkorporavimo į Sov. Sąjungą nepripažinimą, pasisako prieš priėmimą parodymų iš sovietų pateiktų liudininkų ir bet kokį teisingumo departamento bendradarbiavimą su okupanto pastatytais sovietiniais pareigūnais.

CSCE Digest, JAV Helsinkio komisijos leidžiamas biuletenis, rugpjūčio 14 aprašė rugpjūčio 5 Washingtone vykusį apklausinėjimą tautinio ir religinio pasipriešinimo Lietuvoj klausimu. Biuleteny paliečiama Lietuvos Helsinkio grupės ir Tikinčiųjų teisėm ginti komiteto veikla, V. Skuodžio ir dr. Alg. Statkevičiaus kalinimai, valstybės sekretoriaus padėjėjo Stephen E. Palmer ir lietuvių Vl. Šakalio, kun. K. Pugevičiaus ir Rimo Česonio liudijimai. Trumpai apibūdinant R. Česonio pareiškimą, pabrėžiama, kad jis atkreipęs dėmesį į Madrido konferencijoj padarytus pareiškimus Pabaltijo valstybių inkorporavimo į Sov. Sąjungą nepripažinimo klausimu ir dėl pritaikymo šiom pavergtom tautom tautų apsisprendimo teisės principo. Pažymima, kad kun. K. Pugevičius ir R. Česonis yra JAV LB visuomeninių reikalų tarybos ilgamečiai darbuotojai ir nariai.

JAV LB krašto valdybai nutarus, JAV LB-nė padavė prašymą įstoti į Jungtinį Baltų Komitetą (Joint Baltic American National Committee). Tuo tikslu rugsėjo 8 minimos organizacijos vykdomajam pirmininkui Maido Kari buvo pasiųstas krašto valdybos pirm. Vyt. Kutkaus ir visuomeninių reikalų tarybos pirm. Alg. Gečio pasirašytas raštas. Šiuo metu Jungtinį Baltų Komitetą sudaro Estų Amerikiečių Tautinė Taryba, Amerikos Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Taryba.

JAV LB krašto valdyba sudarė šešių asmenų komisiją ir jai pavedė nustatyti gaires JAV LB-nės ir naujai įkurtos Amerikos Baltų Laisvės Lygos glaudžiam bendradarbiavimui. Minimą komisiją sudaro ABLL-gos Californijoj darbuotojai Ant. B. Mažeika, Alg. Raulinaitis bei Juozas Kojelis ir Philadelphijoj gyvenantieji JAV LB visuomeninių reikalų tarybos nariai Alg. Gečys, Rimas Česonis ir Aušra Zerr. JAV LB krašto valdyba principe yra pritarusi ABLL-gos tikslam. Rugpjūčio 7 PLB-nės pastangomis sukviestame LB ir ABLL-gos darbuotojų pasitarime buvo pramatyta, kad JAV LB turės svarbų balsą ABLL-gos organizacinėj struktūroj ir jos veiklos nustatyme.

Kongresmanui Dante Fascell, JAV Helsinkio komisijos pirmininkui, pasiūlius, naujasis JAV LB ryšininkas Washingtone Viktoras Nakas paruošė ir krašto valdybos vardu įteikė memorandumą, nušviečiantį Lietuvoj vykstantį tautinį ir religinį pasipriešinimą prieš sovietinį okupantą. Memorandumas bus išspausdintas Helsinkio komisijos leidiny, kurio pagrindą sudarys kongr. M. Fenwick apklausinėjimai doc. Vyt. Skuodžio reikalu. Tenka pasidžiaugti, kad minėtai Helsinkio komisijai savo ruožtu memorandumą taip pat įteikė Komiteto išlaisvinti Petkui ir Gajauskui pirmininkas Charles Zerr. Tuo jis vykusiai atkreipė Helsinkio komisijos dėmesį į pamiršti pradedamus ankstesnius sąžinės kalinius.

Connecticut valstijoj leidžiamame The Norwich Bulletin rugsėjo 6 buvo išspausdintas ilgas Robert Gabordi straipsnis "Lietuviai protestuoja prieš rusiškąją priespaudą". Straipsniu dienraščio skaitytojai informuojami apie Putnamo lietuvių planuojamą dviejų dienų pasninko ir maldos akciją, kad atkreiptų laisvojo pasaulio dėmesį į doc. Vytauto Skuodžio kalinimą. Ilgokame straipsny nemažai dėmesio skirta Lietuvos tragedijai. Taip pat supažindinama su dr. Juozo Kriaučiūno, ilgamečio Putnamo LB apylinkės pirmininko, asmeniu.

PADĖKA TALKININKAM

Kultūros Židinio Fondo valdyba nuoširdžiai dėkoja visiem talkininkam, kurie padėjo suruošti sėkmingą Maralin Niskos koncertą ir vaišes.

Pirmiausia padėka tėvam pranciškonam, ypač tėv. Leonardui Andriekui, OFM, ir tėv. Kornelijui Bučmiui, OFM. Didelis ačiū tėv. Pranciškui Giedgaudui, OFM, kuris mokestį už programų bei bilietų spausdinimą paaukojo K. Židiniui. Taip pat lietuviškom radijo valandėlėm ir Darbininkui už nuolaidas reklamų garsinime.

Didelė padėka virtuvės personalui: O. Barauskienei, E. Kezienei, B. Lukoševičienei, M. Menčiūnienei, O. Povilaitytei, U. Povilaitienei. Baro darbininkam — J. Šližiui, M. Povilaičiui ir J. Jurkuvėnui. Bilietų pardavėjom — M. Klivečkienei ir J. Vytuvienei. Maralin Niskos svečių vaišių šeimininkėm — I. Jankauskienei, L. Milukienei ir D. Šilbajorienei. Šampano pardavėjam — O. Ilgūnienei, Z. Juriui, S. Karmazinui, V. Kalyčiui, I. Nemickienei, K. Nemickui, A. Ridikaitei, P. Tutinui ir kitiem. M. Niskos globėjom — A. Jankauskaitei ir D. Penikaitei. Taip pat padėka fotografui L. Tamošaičiui, šeimininkam S. ir G. Kudirkam ir pyragų kepėjom: Ąžuolienei, Balsienei, Galinienei, Gražulienei, Jankauskienei, Kregždienei, Kudirkienei, Lukoševičienei, Mikalauskienei ir Milukienei. Be abejo, padėka ir pačiam talkininkų organizatoriui Algirdui Česnavičiui. Jūsų visų nuoširdus darbas mum visiem paliko malonų prisiminimą.

LK Fondo valdyba

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Pavasaris. Dainuoja dvynukai Šalčiai iš Vokietijos: Pavasaris, Tyliai vakaras slenka. Ramona, Oi aš norėčiau, Noriu dainuot, Po stikliuką, Tu prisimink, Ant Nėrio kranto, Ant melsvo ežero bangų, Daug daug dainelių, Pražydo jazminai. Tau įteikiu aš gėlytę. Kaina 10 dol.

Putinai. Aidas, Hamiltono mergaičių choras, dainuoja: Gegužio aitvarai, Tavė matau, Beauštanti aušrelė, Ko liūdi, berželi, Plaukia sau laivelis, Meilė grįžta, Lopšinė, Putinai, Papartėlis žydį, Prisimink, Serenada, Pasėjau dobilą, Pamylėjau vakar, Trys seselės, Dainuokim po du. Vadovas Jonas Govėdas.

Žiemelytė su jumis, solistė dainuoja šias dainas: Grąžink mus Tėvynėn, Kažkur toli, toli, Kad aš našlaitėlė, Štai ji mano žemė, Žvaigždelė, Neverk, motule, Malda, Dedikacija, Belaisvis, Kodėl?, Mano dalia, Mirtis ir mergaitė, Ave Maria.

Antanas Keblys, baritonas, dainuoja: Ko vėjai pučia, Oi griežle, griežlele mano, Tų mergelių dainavimas, Jei nori valioj būti, Gale tėvo sodo, Stok ant akmenėlio, Eik, Jonuli, namo, Dėdės Jono Polka, Ar ateis, Kai širdį tau skausmas, Marija, Motina malonės, Neapleisk mūsų, Motinėle, Klajūnui, Rūta, Garsus mano Vilnius, Udrio daina. Kur bakūžė samanota.

Trys paskutinės plokštelės kainuoja po 8 dol. kiekviena. Persiuntimui pridedamas 1 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

AŠ ČIA — GYVA

Įspūdžiai iš Lietuvos vyčių seimo — 3

Penktadienį, rugpiūčio 21, nutariau sumažinti savo bethoveniškas ekskursijas po Scrantono gamtą ir rimčiau dalyvauti seimo programoje.

Septintą valandą iš ryto jau pusryčiavau studentų kavinėje. Čia turiu pabrėžti seimo šeimininkų ypatingą paslaugą. Nepraėjo nei viena diena, kurioje jie nepasiteiravo seimo dalyvių — ar viskas tvarkoje ir ar jie ko nepageidavo. Šis jų paslaugumas suartino visus į vieną šiltą lietuvišką šeimą.

Išėjus po pusryčių laukan, pastebėjau dar daugybę vyčių tempiant sunkius lagaminus. Atrodo, mūsų skaičius vėl padidėjo ir kad jau seimo vadovybė neturėjo nei vietos kur naujus svečius sutalpinti. Dalis turėjo apsistoti Scrantono viešbučiuose. Mano 12 kuopos kolegų skaičius taip pat didėjo. Dalyvavo beveik vienas trečdalis visos kuopos.

Antrą seimo posėdį su malda atidarė kun. Bernardas Toloczko, 46 kuopos Forest City dvasios vadas. Vėl perskaityta daugybė sveikinimų pradedant prezidentu Reaganu. Rezoliucijų komitetas pristatė įvairias rezoliucijas. Seimo sesijos nuotaika buvo linksma ir kartu darbinga. Šią atmosferą truputį sudrumstė dr. Jokūbas Stukas, pranešdamas liūdną naujieną. Talentinga ir miela solistė Irena Stankūnaitė-Silva sunkiai serga. Profesorius Stukas prašė seimo dalyvių — melstis į arkivyskupą J. Matulaitį prašant stebuklo jai išgyti. Nors niekad asmeniškai nesu sutikusi solistės, daug kartų esu girdėjusi jos gražų balsą. Su jos tėveliu komp. Juozu Stankūnu teko kartais diskutuoti įvariom muzikinėmis temomis Darbininko redakcijoje. Vyčiam meldžiantis prisiminė šie Bernardo Brazdžionio žodžiai: "Kaip paukštis aš skrajoju/ Po mėlynas erdves!/ O ten giesmė manoji/ Dangau, pilna tavęs.. ("Dainininkas").

Po posėdžio buvo įdomus simpoziumas: "Lietuvos vyčiai ir lietuviškos parapijos metai". Moderavo kun. Antanas Jurgelaitis, OP. Dalyvavo kun. Albertas Cantons iš Šv. Petro parapijos, S. Boston, ir Aloyzas Astravas. Lietuviškų parapijų klausimas yra visiem lietuviam svarbus. Mūsų New Yorko 12 kuopai ši tema yra gyva, nes Aušros Vartų parapija šiuo laiku išgyvena sunkias dienas.

Vidudienio mišių tema — Dieve, gelbėk mūsų persekiojamą Lietuvą. Visi prisiminėm mūsų kenčiančią tėvynę. Buvo prisiminti ir "Kronikose" minimi lietuviai, pergyveną nesibaigiančias kančios dienas. Ir vėl Brazdžionio žodžiai skverbiasi: "Kartais valandos šviesios ir tyros/ Kaip šilkinio šaltinio malda,/ Kartais graudžios kaip ašaros byra,/ Lyg nebūtų šviesiau niekada."

Trečioj seimo sesijoj buvo aptariamas docentas Vytautas Skuodis, vyčių jubiliejiniai metai bei kitos svarbios temos. Trečią valandą dalyviai galėjo pasirinkti išklausyti vieną iš 3 simpoziumų: 1 — Lietuviškų reikalų — kun. Kazimieras Pugevičius, 2 — Lietuviškos kultūros — Anna Klizas Wargo, ar 3 Ritualo — Frances Petkus.

Einantiem iš salės vyčiam Kazys Šipaila, Newarko 29 kuopos narys, dalino ilgiausią sąrašą — tai buvo Lorettos Stukienės nuopelnai. Tai pirmas ženklas artėjančių vyčių pirmininko rinkimų, kurie šimet praėjo labai gyvai. Nuomonės pasidalino kaip Raudonoji jūra. Važiuojant į seimą nujaučiau, kad šis seimas bus specialus. Ir buvo!

Sugrįžus į kambarį, raginau draugę Antigonę atsikelti ir pasidžiaugti gražia Dievulio mum duota diena. Bet ji, (tur būt pavargusi nuo mūsų vakarykščių svečių) apsisuko ant kito šono ir vėl užmigo.

Žvalgydamasi po erdvų universitetą, suradau malonią staigmeną — universiteto knygų krautuvę ir pasinėriau jos gėrybėse. Atrodo, tik minutė praėjo, kaip Larry Janonis, mūsų kuopos narys (kuris mus prižiūrėjo kaip viščiukus) ragino mane vakarieniauti, nes vakaras dar nebaigtas — laukė Linksmybių naktis.

Loreta Stukienė, naujoji Lietuvos vyčių centro valdybos pirmininkė.

Šį naktis buvo lyg muzikos ir juokų kaleidoskopas. Sunku viską prisiminti. Ypač atminty liko "vestuvės su šautuvo palyda". Jaunosios veidas toks "gražus", kad tik jos motinai galėjo patikti. Man, arčiau pasižiūrėjus, nuotaka atrodė truputį pažįstama. Vėliau, jaunajai smagiai šokant, nukrito jos perukas ir pažinau mūsų kuopos juokdarį Al Monkevičių.

Šį kartą tamsioje naktyje lyg medžioklinis šuo suradau savo guolį. Kitą dieną laukė daug darbo — garsinti mūsų kandidatę į pirmininkus — Lorettą Stukienę.

(Bus daugiau)

Dalia Bulvičiūtė

BALTIMORĖS ŽINIOS

Clevelando vyrų oktetas su soliste Irena Grigaliūnaite spalio 10 labai sėkmingai koncertavo Baltimorės Lietuvių namuose, o spalio 11, sekmadienį, giedojo Šv. Alfonso bažnyčioje per lietuviškas mišias. Baltimoriečiai liko sužavėti.

40 valandų atlaidai Šv. Alfonso parapijos bažnyčioj vyko spalio 18, 19 ir 20. Prasidėjo spalio, 18, sekmadienį, 10 val. mišiomis ir procesija, kurioj dalyvavo Šv. Alfonso mokyklos vaikučiai. Per mišias giedojo Dainos choras. Atlaidai baigti spalio 20 su mišiomis 7 val. vak. Pabaigos pamokslą sakė kun. Klomanas Rikliskas Riggie.

Kun. Klomanas Rikliskas Riggie, Hagerstown, Md., kalėjimo kapelionas, paskutiniame kalėjimo kapelionų seime Seattle, Wash., išrinktas visos Amerikos kalėjimo kapelionų sąjungos pirmininku.

Lietuvių Postas 154 kiekvienais metais pavasarį ir rudenį rengia populiarius jaučio kepsnio balius. Ir šio rudens balius labai gerai pavyko.

Šv. Alfonso lietuvių parapijos mokykloj dabar mokosi 124 vaikučiai. Juos tėvai suveža iš įvairių miesto rajonų ir priemiesčių. Vaikučius moko pasišventusios moterys ir vienuolė sesuo Scholastika.

Lietuvių Svetainės šėrininkai ir direktoriai kviečia į rudeninį kepsnių balių lapkričio 1, sekmadienį, 1 val. popiet. Bilietus jau dabar galima gauti pas narius ir Lietuvių Svetainėje. Be jautienos bus austrių ir kitų valgių. Šokiam gros orkestras. Gordonas Matulionis ruošia turtingą loteriją.

Šv. Alfonso parapijos metiniai pietūs įvyks lapkričio 8, sekmadienį, 1 val. popiet Šv. Alfonso mokyklos salėje. Ši tradicija vykdoma 30 metų su viršum. Šokiam gros geras orkestras, veiks turtinga loterija. Visas pelnas skiriamas parapijos reikalam.

Jonas Obelinis

NAUJI LEIDINIAI

R. Spalio — Auksinio saulėlydžio gundymai, 10 dol.

J. Kreivėno — Mirties lageriuose ir tremtyje, 12 dol.

V. Gidžiūno — Šv. Pranciškaus dvasios spinduliavimas, 5 dol.

K. Grigaitytės — Marių vėjui skambant 4 dol.

Leonardas Kerulis — Išvežtųjų sąrašas, 22 dol.

K. Bradūnas — Užeigoje prie Vilniaus vieškelio, premijuota poezijos knyga, 6 dol.

V. Volerto — Greitkelis, 6 dol.

J. Vizbaro — Alšėnų kunigaikštytė, 8 dol.

M. Aukštaitės — Ant marių krašto, 10 dol.

A. Šapokos — Lietuvos istorija, 18 dol.

A. Maceinos — Asmuo ir istorija, 4 dol.

S. Ambrazevičienės — Lemties sūkury, 4 dol.

P. Čechovo — Rinktinės novelės, 8 dol.

J. Prunskio — Lietuviai Sibire, 20 dol.

J. Prunskio — Lietuviai bolševikų okupacijoje, 6 dol.

J. Prunskio — Bėgome nuo teroro, 7 dol.

V. Brizgio — Katalikų Bažnyčia Lietuvoje, 7 dol.

J. Kaributo, Teatro vargo keliai, buvo 10, dabar 4 dol.

Povilas Kaupas, Paveikslų albumas buvo 5, dabar 3 dol.

A. Norvilo — Dvikalbiškumas — palaima ar prakeikimas, 2 dol.

Šios bei kitos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininke, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y., 11207. Persiuntimo išlaidom pridedama 1 dol.

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1982 METAIS

10 dienų kelionė: Vilnius (5 naktys), Leningradas, Maskva. Išvykstama ketvirtadieniais iš New Yorko: balandžio 8, gegužės 13 ir 27, birželio 17, liepos 14, rugpiūčio 13, rugsėjo 2 ir 16, spalio 7.

15 dienų kelionė: Vilnius, Leningradas, Maskva ir Roma. Išvykstama pirmadieniais iš New Yorko: gegužės 3, birželio 28, rugpiūčio 30, rugsėjo 20.

15 dienų kelionė: Vilnius, Maskva, Leningradas ir Ryga. Išvykstama šeštadieniais iš New Yorko: birželio 12, liepos 31, rugpiūčio 7.

Jonas Adomėnas, vadovas
ORBITAIR INTERNATIONAL LTD.
NEW YORK, N.Y. 10017
TEL. 212 986-1500

LITHUANIAN COOKERY
(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastininiu aplanku, nugarėlė patoglai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

DABAR KASOS KREDITO UNIJOJ:

9% palūkanų už paprastas taupomąsias sąskaitas.

12% už Share Certificates 500 dol. sumomis.

MONEY MARKET Certifikatų procentai už 5,000 ir 10,000 dolerių indėlius 6 mėnesiam.

"ALL — SAVERS" Certifikatai 1 metam su laisvomis nuo mokesčių palūkanomis.

Laisvi nuo mokesčių IRA pensijų fondo indėliai.

Paskolos — Namų pirkimo "mortgičiai" — Čekių iškeitimai — Pensijos čekių indėliai ir t.t.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418

Telefonas: (212) 441-6799

Darbo valandos: nuo 9 iki 9 kasdien; penktadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 5 val. p.p.

Patarnavimas lietuvių ir anglų kalbomis.

ANTANUI RUGIUI 80 METŲ

Yra tokia lietuviška mįslė: Kas iš ryto vaikščioja ant keturių, vidudienį ant dviejų, o vakare ant trijų? Visi mes savo gyvenimo rytą esame rėplioję ant visų keturių, gyvenimo vidudienį vaikščiojome, kaip reikiant, ant dviejų, o atėjus gyvenimo vakarui, ne vienas mūsų pažįstamas eina ir lazdele pasiramsčiuodamas. Ne taip yra su Antanu Rugiu. Jis, š.m. spalio 10 sulaukęs 80 metų amžiaus, vis dar tiesus, judrus ir veiklus, tarytum metų našta visai neslėgtų jo pečių. Jam jokio ekstra ramsčio dar nereikia. Jis, kaip jo amžiaus žmogui pritiktų, nėra net padoriai pražilęs, tik vos vos žilstelėjęs.

Kur ir kokio tad gyvybės eliksyro jis yra gavęs, kad pajėgė taip gerai išsilaikyti? Atrodo, kad daugiausiai jam yra padėjusi Lietuvos kariuomenė, daugiausiai jį išmokiusi tvirtumo ir drausmės ne tik kitus mokyti, bet ir drausmės sau pačiam, ypač kas liečia žmogaus sveikatą ir gyvenimo būdą. Karininkas iš profesijos, jis ten gavo niekad neišdildomą antspaudą, lyg kokią tatuiruotę, kuri visad aiškiai matosi ne tik jo išorinėje išvaizdoje, bet pasireiškia ir iš vidaus.

Sukaktuvininkas Antanas galbūt dar ir dėl to taip gerai išsilaikė, kad ir pats gyvenimas yra kietai jį grūdinęs. Jis yra buvęs laisvės kovų savanoris, kovęsis su Lietuvos priešais prie Giedraičių ir Širvintų, dalyvavęs Klaipėdos atvadavimo kautynėse, buvęs šaulys ir fizinės kultūros bei sporto vadovas kariuomenėje ir Lietuvos mokyklose. Už karišką veiklą jis yra gavęs Klaipėdos atvadavimo žymenį, Dešimties metų kariškos tarnybos medalį, IV-ojo laipsnio Gedimino ordiną ir daug kitokių žymenių, ypač sporto srityje. Grūdino Antaną ir tremties gyvenimas Vokietijoje ir čia. Anksti, dar nespėjęs čia dėl mažų vaikų net žmoniškesnį butą gauti ir, kaip reikia, įsikurti, neteko žmonos, ir pačiam vienam reikėjo dirbti nelengvą ir neįprastą darbą ir auginti tris mažus vaikus.

Nepaisydamas tų visų darbų ir vargų, Antanas neužsidarė vien tik namie, bet tuoj pat įsijungė ir į visuomeninę veiklą, iš kurios dar ir dabar nėra visiškai išsijungęs. Jis dar vis eina Lietuvių Fondo įgaliotinio ir Balfo įgaliotinio pareigas, talkindamas ir visur kitur, kur tik trūksta darbo rankų. Tačiau daugiausiai Antanas yra nuveikęs Lietuvių Bendruomenėje. Jis yra vadovavęs Patersono apylinkei daugiau kaip 25 metus, t.y. daugiau negu ketvirtį šimtmečio. Čia jis yra įdėjęs ne tik tokią didelę savo gyvenimo dalį, bet ir visą savo širdį, labai dažnai dirbdamas daug daugiau negu jo, kaip pirmininko, pareigos iš jo reikalavo. Užtat LB Patersono apylinkė išrinko jį savo garbės pirmininku.

Antanas Rugys, kaip LB apylinkės pirmininkas, buvo Patersone nepavaduojamas. Štai vienas epizodėlis iš netolimos LB Patersono apylinkės istorijos.

Kapitonas Antanas Rugys

Kaip visur, taip ir Patersone savu laiku jaunimas papriekaištavo, girdi, visur vadovaująs tik senimas ir neduodąs pasireikšti jaunimui. Kada gi, anot jų, mes išmoksime veikti, jei neturėsime galimybės įsigyti patirties? Tad, priartėjus apylinkės valdybos rinkimam, ateina tas jaunimas su visu valdybos kandidatų sąrašu ir pristato jį susirinkimui. Kadangi jau ir tada, prieš maždaug keturiolika metų, ne taip jau buvo lengva surasti norinčių įeiti į visokias vadovaujančias vietas, tai susirinkimas mielai tą sąrašą priėmė ir visus juos en bloc išrinko. Antano Rugio tame sąraše, žinoma, nebuvo. Jis prie jaunųjų jau "netiko" ir buvo laikomas "nuverstu".

Po kokios savaitės sutinku vieną iš naujos valdybos narių ir paklausiu, kaip sekasi naujajai valdybai. Ir, kai paklausiu, kas dabar yra pirmininkas, netikiu savomis ausimis, nes atsakymas: Antanas Rugys. Manau, būsiu nenugirdęs, ir klausimą pakartoju. Atsakymas vėl tas pats. Kaipgi tad, sakau, galėjo tai atsitikti, kad Antanas Rugys net nekandidatavo. Buvo paaiškinta taip: kadangi pareigų pasiskirstymo posėdyje niekas nenorėjo prisiimti pirmininko pareigų, nutarta "nuverstąjį" vėl atstatyti į vietą kooptavimo būdu. Taip ir vėl Antanas Rugys buvo grąžintas prie vairo ir išvairavo LB Patersono apylinkės laivą dar 14 metų.

Antanas Rugys Patersono apylinkėje yra dar žinomas ne tik kaip nenuilstamas visuomenės veikėjas, bet ir kaip didelis altruistas ir labdarys. Būdamas pensininkas ir turėdamas automobilį, jis yra dabar tapęs Patersono lietuvių šoferiu, ypač tų, kurie neturi automobilių ir turi sunkumų su susisiekimu. Jis, iš nieko neprašydamas jokio atlyginimo, tik už "dėkui" vežioja žmones į koncertus, į piknikus, į šermenis ir laidotuves, vienus apsipirkti, kitus iš šaltinio geresnio gėrimui vandens parsivežti, trečius į ligoninę ligonių aplankyti ir t.t. ir t.t.

Šitai jis daro kartais net savo asmeninius reikalus apleisdamas. Ir šiaip jau jis niekam neatsisako padėti ir kitokiuose reikaluose, jei tik kas yra jo pagalbos reikalingas.

Kadangi Antanas nenorėjo, kad iš viso būtų apie jį kas nors rašoma, net ir savo jokios fotografijos nenorėjo duoti (ši buvo "išvogta" padedant jo dukrai Marytei), tai čia ir sustosime. Kitos datos ir smulkmenos nėra taip jau svarbios. Pagaliau, kas gi Antano Rugio nepažįsta ir apie jį nežino? Iš tikrųjų šiuo rašiniu buvo norėta tik pranešti, **kad jam jau tikrai 80 metų,** nes daugelis žmonių (ypač jo gerbėjos) nenori tuo tikėti.

Nesinori šiuo jau baigti, nepridėjus dar vieno sakinio. **Antanas Rugys yra dar laisvos Lietuvos pilietis, nes jis atsisakė priimti Amerikos pilietybę.** Mes, jo draugai, kartais pajuokaujame: Negi tu, Antanai, dar tikiesi kada nors užimti dr. Stasio Bačkio ar Aniceto Simučio vietą? Ne, jis į tas vietas nesitaiksto.

Jis, išvengęs būti įspraustas pirmosios sovietų okupacijos į susovietintos Lietuvos kariuomenės karininko uniformą, neužsidėjęs ir vokiškosios anų okupacijos metu, išvyko iš Lietuvos laisvu noru, kaip laisvos Lietuvos pilietis. Jis visą laiką yra tikėjęsis, kad vėl galės sugrįžti į laisvą Lietuvą ir ne su svetimos, kad ir draugiškos valstybės, bet su laisvos Lietuvos pasu.

Šių sukaktuvių proga linkime Antanui Rugiui ilgiausių metų, geriausios sveikatos ir visų jo gražių vilčių išsipildymo.

Antanas Masionis

Mielą Simo Kudirkos Šaulių kuopos pirmininką

KĘSTUTĮ MIKLĄ

su šeima, netekus mylimos žmonos ir motinos Elenutės, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Dr. Vinco Kudirkos kuopos sesės ir broliai

A.A.

STEFAI DAIDYNIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiame jos vyrui Antanui, sūnums Broniui ir Česlovui su šeimomis ir anūkėmis, dukteriai Virginijai su vyru.

Albina ir Algis Gedminai

Pranešame giminėms, artimiesiems ir pažįstamiems, kad spalio 13 Rochestery mirė

A.A.

MOKYTOJA ALDONA MIŠKINYTĖ.

Palaidota spalio 16.

Dideliame nuliūdime liko vyras Raimundas, du sūnūs, dukrelė Rūta, tėvai M. J. Miškiniai, du broliai su šeimomis ir giminės Lietuvoje.

Liūdintieji

A.A.

KAPITONUI STASIUI LIPČIUI

mirus, jo žmonai Albinai, Lietuvių Bendruomenės Connecticut apygardos valdybos pirmininkei, sūnui Linui, sesei Danutei ir visiems giminėms bei artimiesiem reiškiame širdingiausią užuojautą.

LB Connecticut apygardos valdybos nariai

A.A. ANTANAS SAKAITIS

Rugsėjo 25 Woodhavene mirė Antanas Sakaitis, Perkūno chore dainavęs nuo pat to choro įsikūrimo. Paskutiniu laiku dėl sveikatos jau nebegalėjo lankyti repeticijų.

Buvo gimęs 1906 liepos 25 Prienų apylinkėse, tarnavo policijoje, buvo policininkas S. Kalvarijoje. Karo metu pasitraukė į V. Vokietiją, Lietuvoje liko sūnus.

Atvykęs į Ameriką per 30 metų išdirbo dėžučių fabrike. Buvo išėjęs į pensiją.

Buvo pašarvotas M. Šalinskienės šermeninėje. Choras su juo atsisveikino rugsėjo 28 vakare. Atsisveikinimo žodį tarė choro pirmininkas Lionginas Drangauskas, choras sugiedojo Marija, Marija, Tėve mūsų, Amen. Palaidotas rugsėjo 29, antradienį, iš Apreiškimo parapijos bažnyčios, kur giedojo ekstra susidaręs jungtinis choras. Palaidotas Cypress Hills kapinėse. Laidotuvėm rūpinosi Marija Dudutienė, pas kurią jis paskutiniu laiku gyveno. Taip pat rūpinosi ir M. Dudutienės sūnus Juozas.

Kun. Benjaminas Paukštis, ilgametis Forest City, Pa., Šv. Antano parapijos klebonas, spalio 17 mirė Elmhurst, Pa., senelių namuose, kur jis paskutinniu laiku gyveno. Palaidotas spalio 21. Laidotuvėse dalyvavo iš Brooklyno Marytė Šalinskienė, kuri kaip tik ir yra kilusi iš minėtos Šv. Antano parapijos.

Jaunimo pamaldos Kultūros Židiny bus lapkričio 8, sekmadienį, 12 val. Po pamaldų bus abiejų skautų tuntų sueiga.

Patiksliname. Praeito Darbininko pirmam puslapy buvo įdėta nuotrauka be parašo. Parašas buvo priklijuotas, bet spaustuvėje kažkaip pasimetė. Po kliše turėjo būti parašyta: LSS vadovų ir vadovių sąskrydžio dalyviai Dainavos stovyklavietėje rugsėjo 25-27. Nuotr. V. Bacevičiaus.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju Cape Cod LB apylinkei ir nariams už atsiųstas gėles prie mano žmonos karsto ir už pareikštas užuojautas.

Juozas Matiukas

BOSTONO ŽINIOS

Jono Vizbaro premijuotos knygos "Alšėnų kunigaikštytė" pristatymas įvyks lapkričio 22, sekmadienį, 3 val. popiet Tautinės Sąjungos namuose. Rengia L.M. Klubų federacijos Bostono klubas. Autorių ir knygą pristatys Elena Vasyliūnienė. Ištrauką iš veikalo skaitys aktorė Aleksandra Gustaitienė. Tema "Moterys Lietuvos laisvės kovoje" kalbės autorius J. Vizbaras. Po programos vaišės.

Steponas ir Valentina Minkai, seniausios lietuviškos radijo programos Naujojoj Anglijoj vedėjai, yra paskelbę konkursą jaunimui — parašyti rašinį lietuviškai arba angliškai (iki 2000 žodžių) tema "Kodėl man garbė būti lietuviu (e)". Premijai skiriama 500 dol. Konkurso treminas pratęsiamas iki lapkričio 30 dienos. Rašinius siųsti adresu: Mrs. Valentine Minkus, C/o Lithuanian Radio Broadcasting Corp. Inc., 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127.

Vasyliūnų meilė muzikai

Rugsėjo 20 First & Second Church salėje Bostone įvyko Vytenio M. Vasyliūno vargonų koncertas. Programoje buvo Johannes Brahms veikalai vargonam.

Šiam koncertui praėjus, mes sustojame prie smuikininko Izidoriaus Vasyliūno smuiko koncertų ir jo sūnaus Vytenio piano ir vargonų koncertų. Dažnai koncertus jie atlieka abu kartu — smuikas ir pianas.

Lietuviui muzikui išeivijoj rengti koncertus yra labai nuostolinga. Į amerikiečių didžiąsias sales įeiti reikia būti tam tikros tautybės arba būti pajėgiam samdyti biznio agentus, kurie tam padėtų. To nė vienas lietuvis muzikas neturi ir negali. Tačiau Vasyliūnai koncertuoja. Jie kasmet surengia po koncertą New Yorke ir Bostone, o be to, dar nemažai ir kitose vietose. Gi Vytenis M. Vasyliūnas yra fizikos daktaras. Eilę metų jis dirbo garsiame Massachusetts Institute of Technology. Jo siunčiamas ar iš kitur kviečiamas, važinėjo po pasaulį su paskaitomis. Pastaruoju laiku jis dirba mokslinį darbą viename garsiame fizikos institute Vokietijoj. Kaip dirbdamas tame institute, taip ir važinėdamas po pasaulį su paskaitomis, dar atlieka piano ir vargonų koncertus.

Taigi tik iš didelės meilės muzikai, pakeliant net finansinius nuostolius, galima atlikti tokius darbus. Savo koncertuose Vasyliūnai dažniausiai atlieka lietuvių kompozitorių kūrinius.

Šalia to smuikininkas Izidorius Vasyliūnas yra matomas veik visuose lietuviškuose parengimuose, o taip pat dažnai matome lietuviškoje spaudoje jo aukas spaudai.

P.Ž.

Metropolitan operoj New Yorke 1980-1981 sezono pradžioj vyko ilgi ginčai tarp operos vadovybės ir orkestrantų, choristų bei kitų unijų. Sezono atidarymas buvo atidėtas keliem mėnesiam. Panašus įvykis 1969 metais labai sumažino abonementinių klausytojų skaičių. Tada Metropolitan opera turėjo 20,000 abonementų, ir tas skaičius sumažėjo dvidešimčia nuošimčių. 1981-1982 sezonui artėjant, situacija yra visai kitokia. Dėl pereito rudens streikų abonementų skaičius ne tik nesumažėjo, bet dar padidėjo visu tūkstančiu — ateinančiam sezonui jau yra 28,000 abonementinių Metropolitan operos klausytojų. Tai didžiausias abonementų skaičius visoj Metropolitan operos istorijoj. Tokiu būdu iš anksto bus išpirkti 58 nuošimčiai visų bilietų. Bilietų kainos ateinančiame Metropolitan operos sezone pakeliamos 11 nuošimčių.

BOSTONO PARENGIMŲ KALENDORIUS

Spalio 24-25 JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos sesija Lenox viešbuty, Dome kambary.

Spalio 24 Lietuvių Bendruomenės Bostono apygardos suvažiavimas So. Bostono Piliečių klube.

Spalio 24, šeštadienį, 7 val. vak. Lietuvių Bendruomenės banketas So. Bostono Piliečių klube ryšium su tarybos sesija ir apygardos suvažiavimu.

Spalio 31 lituanistinės mokyklos metinis balius So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos salėj.

Lapkričio 15 — bazaras Šv. Petro lietuvių parapijos parėmimui. Visi lietuviai kviečiami prisidėti prie šio bazaro pasisekimo rankdarbiais ir kitokiomis dovanomis.

Martyno Jankaus šauliai ruošia banketą lapkričio 21, šeštadienį, 6:30 val. vak. Sandaros salėj, 30 Interval St., Brocktone.

Kardinolas Medeiros aukos mišias Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioj So. Bostone lapkričio 22, sekmadienį, 10:15 val. ryto.

Gruodžio 13, sekmadienį, 4 val. popiet tradicinė kalėdinė vakaronė — kūčios Lietuvių Piliečių klubo salėj. Ruošia Moterų Federacijos Bostono klubas.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:10 val. 740 banga iš WCAS 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigus padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj ištraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai pelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

MAIN OFFICE
460 West Broadway
South Boston
9 AM to 3 30 PM –
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE
749 Gallivan Blvd.
8 30 AM to 5 30 PM
Mon., Tues., Wed. & Fri.
Thurs. – 8 30 AM to 7 30 PM
Saturday 8 30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

DARBININKAS

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židiny šį savaitgalį: spalio 24, šeštadienį, Lietuvių Moterų Klubų Federacijos suvažiavimas. Prasideda 8 v. mišiomis vienuolyno koplyčioje, baigiasi vakare akademine dalimi ir vakariene. Suvažiavimas vyksta mažojoje salėje. Didžiojoje salėje vakare Maironio lituanistinės mokyklos vakaras.

Liet. Moterų Klubų Federacijos suvažiavimas vyksta spalio 24, šį šeštadienį, Kultūros Židinyje. Vienuolyno koplyčioje 8 v.r. bus mišios, po jų K. Židinio mažojoje salėje vyksta darbo posėdžiai. Vakare toje pačioje salėje akademinė dalis ir vakarienė.

Maironio lituanistinės mokyklos rudens balius rengiamas spalio 24, šį šeštadienį, Kultūros Židinio didžiojoje salėje. 7 v. kokteiliai, 8 val. programa. Dainuoja Hartfordo vyrų kvartetas Vytis ir moterų trijo Paslaptis. Po programos vakarienė ir šokiai.

Tėv. Kornelijus Bučmys, OFM, šį savaitgalį vyksta į Los Angeles, Calif., kur dalyvaus Šv. Kazimiero lietuvių parapijos 40-ties metų sukaktuvių minėjimo pabaigtuvėse. Anksčiau tėv. K. Bučmys ten yra ėjęs vikaro pareigas.

Laikrodis vėl sukinėjamas. Neva šviesos taupymo sumetimais esame liepiami spalio 25, šį sekmadienį, 2 val. ryto laikrodį atsukti vieną valandą atgal.

Prieš 14 metų, 1967 spalio 22 New Yorke mirė dail. Povilas Puzinas.

Muz. Jonas Žukas, Kauno konservatorijos vargonų klasės profesorius, Apreiškimo parapijos bažnyčioje šv. Cecilijos šventės proga lapkričio 22 duos vargonų koncertą.

Už a.a. inž. Kazimierą Pusniką mirties 15 metų sukakties prota bus aukojamos mišios lietuvių pranciškonų koplyčioj Brooklyne spalio 25, sekmadienį, 10 val. ryto.

Kasos Kredito Unija jau dabar pradėjo mokėti 9% palūkanų už paprastas taupomąsias sąskaitas, į kurias galima bet kada padėti ar išimti pinigus. Tai yra net 50% daugiau, negu bankai duoda už tokias pat santaupas. Kasoje indėliai yra pilnai valdžios apdrausti ir procentai apskaičiuojami nuo padėjimo iki išėmimo dienos. Nei vienam taupytojui nebeapsimoka laikyti pinigus banke, stovėti eilėse ir už santaupas gauti tiktai 6% palūkanų. Kredito Unija Kasa dabar tikrai pasidarė geriausia taupymo įstaiga visiem lietuviam, nes čia už kiekvieno asmens santaupas mokamas aukščiausias procentas palūkanų. Kreipkitės į Kasą darbo dienomis, šeštadieniais ir vakarais šiuo adresu: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonas: (212) 441-6799.

Lietuviai šachmatininkai ir jaunimas, kuris domisi šachmatais, renkasi penktadienių vakarais, 7 val. Kultūros Židinyje sulošti ir paanalizuoti partijas. Visus kviečia Atletų Klubo šachmatų sekcija.

Dail. Prano Lapės tapybos kūrinių paroda bus lapkričio 7-8 Kultūros Židinyje. Atidarymas šeštadienį 7 v.v. Jo metu kalbės pats dailininkas apie meno sąvoką, meno terminus. Sekmadienį 2 v. popiet jis vėl kalbės ir rodys skaidres, kaip jis aukštesnėse mokyklose dėstė meną. Į šią paskaitą ypač kviečiamas jaunimas. Dailininkas pastoviai gyvena Maino valstybėje, apie 80 mylių į šiaurę nuo Kennebunkporto. Čia jo parodą rengia vyr. skaučių židinys Vilija.

LMK Federacijos New Yorko klubo susirinkimas bus spalio 28, trečiadienį, 7:30 v.v. Congregational bažnyčios salėje, 91 St. ir 85 Rd. Woodhavene, įprastinėje vietoje.

Rimas Gedeika spalio 25, sekmadienį, dalyvaus New Yorko Maratono 26 mylių bėgime — lenktynėse. Norėdami jam palinkėti sėkmės, jo draugai spalio 17, šeštadienį, surengė pobūvį Vytauto ir Birutės Radzivanų bute, Richmond Hills, N.Y.

Adelė ir Juozas Lekniai iš Adelaidės, Australijos, lankydami savo gimines bei pažįstamus JAV-se, E. Mickeliūnienės palydėti, lankėsi Darbininke, apžiūrėjo Galdiko galeriją, Kultūros Židinį. Pasidžiaugę New Yorku, išvyko į Chicagą. Iš ten keliauja atgal į Australiją.

Dail. Vytauto Igno kūrinių paroda vyko spalio 17-18 Kultūros Židinyje. Parodą rengė N.Y. skaučių tuntas Neringa. Paroda praėjo su pasisekimu. Per dvi dienas ją aplankė arti 400 žmonių. Parduota 29 grafikos atspaudai ir 3 mišrios technikos darbai. Parodoje buvo išstatyta 60 kūrinių. Plačiau apie parodą kitą kartą.

Muzikui kompozitoriui Vytautui Bacevičiui jo mirties 10 metų sukakties proga Cypress Hills kapinėse pastatytas paminklas. Paminklo pašventinimas bus spalio 31, šeštadienį, 1 val. popiet. Jis yra palaidotas kapinių Laurel Green sekcijoje. Paminklą pastatyti iniciatyvos ėmėsi Elena Bublaitienė, kuri velionį kompozitorių paskutiniu laiku globojo. Vėliau susidarė ir komitetas. Jam talkino LLD 7 kuopa, kuriai pirmininkauja Bronė Spūdienė. Paminklo statytojai kviečia visuomenę gausiai dalyvauti.

ARO KLUBO PIETŪS

Žuvautojų ir medžiotojų klubas Aras spalio 18, sekmadienį, Kultūros Židinio mažojoje salėje surengė pietus. Dalyvavo klubo nariai, jų šeimos ir bičiuliai. Valgius gamino prityręs virėjas, pats klubo pirmininkas Vytautas Alksninis, pačius pietus pravedė Zenonas Jūrys.

Kaip įprasta tokie pietūs pasižymi įvairiais patiekalais, kur dominuoja žuvis. Pradžioje buvo krabai, paskui speciali Aro klubo žuvies sriuba. Toliau buvo kiauliena su daržovėm ir dvi žuvys — jūros upėtakis ir menkė, labai prašmatniai patiektos. Prie žuvies buvo duodamas vynas. Pabaigai — kava ir pyragaičiai.

Klubas per tokias šventes paskelbia ir savo laimėtojus, kas sugavo didžiausias žuvis. Gėlame vandenyje Vytautas Labutis sugavo 10 svarų "bass". Jūros vandenyje Alice Tercijonas sugavo 89 svarų žuvį Karibų jūroje. Buvo atžymėtas ir jauniausias žvejas — Aras Bartys.

Medžiotojų pirmoji premija paskirta Kęstučiui Nemickui.

Klubas platino bilietėlius ir pravedė piniginę loteriją. Pirmą premiją — 105 dol. laimėjo Lionginas Vaitkevičius, antrą premiją — 50 dol. Petras Rasimas, trečią premiją — 30 dol. Algis Šimkus. Pietuose dalyvavo per 60 svečių. (p.j.)

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidraudami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

SLAVOS ŽIEMELYTĖS KONCERTAS K. ŽIDINY

Putnamo seselių rėmėjai spalio 4 Kultūros Židiny surengė koncertą. Tai buvo jų metinis koncertas, nes eilę metų tokius koncertus rengia kas rudenį. Šiam koncertui pasikvietė solistę **Slavą Žiemelytę** iš Toronto.

New Yorke ji lankosi pirmą kartą. Čia negirdėta, pažinta tik iš neseniai išleistos plokštelės. S. Žiemelytė — kontraltas, Toronte dainavusi televizijoje, operoje, įvairiuose koncertuose. Koncertavusi lietuviškose kolonijose Kanadoje ir Amerikoje. Dainininkė yra gerai pasirengusi solistė, žino, kas yra dainavimas, kaip nugalėti dainų ar arijų sunkumus, kaip juos gražiai ir tinkamai perduoti publikai. Ji turi stiprų, išlavintą, apvaldytą balsą. Dainuoja laisvai, tiksliai, su muzikine kultūra.

Koncerto programa nebuvo didelė, bet sudėtinga ir nelengva. Pradėjo dviem G. F. Handelio religinėm giesmėm — O Kristau karaliau ir — Jis ganys avis, iš "Mesijo". Malonu pastebėti jos gražų lietuvišką tarimą — kiekvienas skiemuo buvo išdainuotas taip, kad jį galėjai lengvai suprasti.

Toliau buvo trys lietuviškos dainos: J. Žilevičiaus — Neverki, motule, B. Budriūno — Miegužėlio noriu, A. Kačanausko — Kad aš našlaitėlė.

Pirma koncerto dalis baigta A. Thomas arija iš operos "Mignon" — Ar žinai šalį tą, kur paskendus žieduos.

Po pertraukos antroji dalis pradėta G. Stone čigonų prisiminimais: Ilgesys, Bijau pasakyti, Atspėk. Dainos romansinio pobūdžio. Toliau P. Čaikovskio liūdna daina — Kodėl, M. Glinkos arija iš op. "Ivan Susanin" — Be namų savų. Pabaigai sunkoka ištrauka iš C. Saint-Saens operos "Samsonas ir Dalila". Ilga arija išdainuota tiksliai, gaida į gaidą.

Bisui padainavo J. Stankūno "Pavasario saulė" ir Malaškino — O kad galėčiau.

Pianu ją tiksliai ir tvarkingai palydėjo mūsų žinoma pianistė Dalia Sakaitė. Įteikta gėlių.

Į koncertą iš Putnamo buvo atvykusios dvi seserys — vyresnioji sesuo Augusta ir sesuo Paulė. Sesuo Augusta po koncerto padėkojo ir solistei, ir rengėjam, ir svečiam už atsilankymą, už paramą vienuolynui. Gaila, kad svečių buvo mažokai. Viso atsilankė apie 90. Visi sėdėjo prie apskritų stalų. Po koncerto buvo pavaišinti kava ir pyragaičiais. Kavos metu buvo ir laimėjimų traukimas. Suaukoti daiktai buvo paleisti loterijos būdu, tuo buvo pagerintos šio vakaro pajamos. (p.j.)

TAUTODAILĖS PARODA

Lietuvių Tautodailės Institutas New Yorke spalio 31 ir lapkričio 1 Kultūros Židinyje rengia tautodailės parodą. Institutas pakvietė žymiąją tautinių drabužių ir kilimų audėją dail. Anastaziją Tamošaitienę iš Kanados. Ji atvažiuoja su kilimais, juostomis, tautiniais drabužiais. Taip pat atveža didelę nuotrauką ir laišką iš Anglijos Lady Dianos. Jai buvo įteiktas lietuviškas tautinis kostiumas. Dabar gautas jos atsakymas. Atveža ir dail. Antano Tamošaičio graviūrų. Atvyksta ir Birutė Batraks su savo vyru iš Toronto su gintaro darbais. Jie atveža ir A. Tamošaitienę. Taip pat iš Bostono atvyksta N. Lingertaitis su savo gintaro darbais.

Be jų dar parodoje dalyvauja: Aldona Veselkienė, Genovaitė Maciūnienė, Kristina Pikūnienė, Antanina Baltrušaitytė, Gražina Urbonienė, Marija Girčienė, Alė Maciūnienė, Gema Kreivėnaitė, Aušra Bagdonavičiūtė, Danutė Pliuškonytė, Irena Matonienė, Danutė Surdėnienė, Vytautas Surdėnas. Visus juos pakvietė A. Tamošaitienė.

Paroda užims visą Kultūros Židinį. Taip pat bus rodomos skaidrės ir bus paskaita apie kilimus.

Petras Zeikus, 90 metų, ilgai gyvenęs Brooklyne, persikėlė gyventi į Westview Nursing Home, 5 minutės kelio nuo Denville, Conn. Čia laukia eilės, kada galės patekti į senelių namus Putname.

New Yorko šachmatininkai, atsiųskit savo pėstininkus!

DĖMESIO N. Y. ŠACHMATININKAI!
N. Y. Atletų Klubas ruošia

ŠACHMATŲ ŽAIDYNES

— komandines ir individualias — prieš latvius.

KOMANDINĖS įvyks gruodžio 6 d., sekmadienį, 10 val. ryto Kultūros Židinyje. Registracija 9 - 9:30 val. ryto.

INDIVIDUALIOS 40/40 3ss bus gruodžio 13 d., sekmadienį, Latvių namuose — Latvian House, 115 W. 83rd Street, Bronx, N.Y. 10467.

Pirmas ratas — 10 val. ryto. Registracija nuo 9 val. ryto.

BUS DUODAMOS PREMIJOS:
Pirma vieta — $60.
Antra vieta — $30.
Geriausias žaidėjas iš žemesnės grupės — $20.

— Registracijos mokestis $10. —

Atletų Klubas kviečia lietuvius šachmatininkus šiose žaidynėse gausiai dalyvauti ir latviams parodyti savo sugebėjimus!

DAIL. PRANO LAPĖS
PARODA

bus lapkričio 7-8 Kultūros Židinyje

Paroda lankoma: šeštadienį nuo 1 val. iki 9 v.v.
sekmadienį — nuo 12 val. iki 8 v.v.

Parodos atidarymas ir dail. Pr. Lapės paskaita šeštadienį 7 v.v.

Sekmadienį — 2 val. dail. Pr. Lapės paskaita su skaidrėmis

Parodą rengia ir visus atsilankyti kviečia

N.Y. VYR. SKAUČIŲ ŽIDINYS
VILIJA

DAIL. ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS
PARODA

spalio 31 ir lapkričio 1 vyksta Kultūros Židiny

Juostos, priejuostės, tautiniais motyvais kilimai, tautiniai drabužiai, audiniai, dail. Antano Tamošaičio graviūros, paskaita apie kilimus ir skaidrės.

BE JOS, DAR PARODOJE DALYVAUJA:
Aldona Veselkienė, Genovaitė Maciūnienė, Kristina Pikūnaitė, Antanina Baltrušaitytė, Gražina Urbonienė, Marija Girčienė, Alė Maciūnienė, Gema Kreivėnaitė, Aušra Bagdonavičiūtė, Danutė Pliuškonytė, Irena Matonienė, Danutė Surdėnienė, Vytautas Surdėnas. — Visus juos pakvietė A. Tamošaitienė.

PARODA LANKOMA:
šeštadieną, spalio 31, nuo 1 v. popiet iki 10 val.
sekmadienį, lapkričio 1, nuo 12 val. iki 6 v.v.

IŠKILMINGAS PARODOS ATIDARYMAS — šeštadienį 7 v.v.
Po atidarymo — A. Tamošaitienės pagerbimo vaišės

PASKAITA apie kilimus ir skaidrės — sekmadienį 2 val. popiet

Parodą ruošia ir visus atsilankyti kviečia

TAUTODAILĖS INSTITUTAS

LAISVĖS ŽIBURYS
kviečia visuomenę į tradicinį
RUDENS KONCERTĄ — BALIŲ
šeštadienį, lapkričio 14 d.
Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.
Pradžia 7 val. vak. punktualiai
Programoje: tautinis meno ansamblis

GRANDIS IŠ CHICAGOS

atlieka stilizuotų ratelių pynę "Kai aš šokau su šelmiu berneliu..."

Ansamblio vadovė ..... Irena Smieliauskienė
Akordeonistas ..... Ąžuolas Stelmokas
Pranešėjos ..... Alvida Baukutė ir Viktorija Kučaitė
Apšvietimas ..... Paulius Alekna

Po koncerto šokiam gros

STELMOKO ORKESTRAS IŠ CHICAGOS

Valgių ir gėrimų bufetai visose Kultūros Židinio salėse
Turtinga loterija
Baliui stalus iš anksto galima užsisakyti pas Birutę Labutienę (212) VI 7-5550

Visos vietos numeruotos. Bilieto kaina 7 dol. Jaunimui iki 15 metų — 5 dol., gaunami tik prie įėjimo.

Patartina bilietus įsigyti iš anksto paštu arba pas platintojus. Paštu: čekį atitinkamai sumai ir sau adresuotą su pašto ženklu voką siųsti Lithuanian Radio Club vardu 217-25 54 Ave., Baysidde N.Y. 11364.

PLATINTOJAI:

NEW JERSEY:
B. P. Macijauskas 998-6797; 892-6415
K. Praleika 256-5224

NEW YORK:
N. P. Baltrulionis AX 7-0991
A. Diržys TA 7-8789

Ž. Jurienė 441-7831
E. Kezienė 296-0798
R. Kezys 769-3300; 229-9134
G.S. Kudirka 235-0724
B.V. Labutis VI 7-5550
M. Šalinskienė 296-2244
V. Vasikauskas VI 7-1286

Visus atsilankyti kviečia

105.9 FM SEKMADIENIAIS 9-10 VAL. RYTO

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS